

PREDLOG ZAKONA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (uvodna določba)

(1) S tem zakonom se določajo pravice in dolžnosti delodajalcev in delavcev v zvezi z varnim in zdravim delom ter ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(2) S tem zakonom se vsebinsko prenaša v pravni red Republike Slovenije Direktiva Sveta 89/391/EGS z dne 12. junij 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu, ki je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES, glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditev regulativnemu postopku s pregledom – Prvi del (UL L št. 311 z dne 21.11.2008, str.1).

(3) Ta zakon določa tudi organe, pristojne za varnost in zdravje pri delu.

(4) Izvršilne predpise s področja varnosti in zdravja pri delu izdaja po posvetovanju s socialnimi partnerji v Ekonomsko – socialnem svetu minister, pristojen za delo in minister, na katerega pristojnost se izvršilni predpis nanaša.

(5) Delodajalec zagotavlja varnost in zdravje pri delu v skladu s tem zakonom, drugimi predpisi in smernicami.

2. člen (veljavnost zakona)

(1) Določbe tega zakona se uporabljajo v vseh dejavnostih za vse osebe, ki so navzoče v delovnem procesu.

(2) Določbe tega zakona se ne uporabljajo v delih dejavnosti javnih služb, kakršne so vojaška obramba, policija ali služba civilne zaščite ter v rudarstvu, kjer so zaradi posebnih značilnosti teh dejavnosti posamezna vprašanja varnosti in zdravja pri delu urejena s posebnimi predpisi.

3. člen (pomen izrazov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. Delavec je oseba, ki pri delodajalcu opravlja delo, na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

Kot delavec v smislu tega zakona se šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi opravlja delo za delodajalca, ali opravlja samostojno poklicno, kmetijsko ali drugo dejavnost in oseba, ki pri delodajalcu opravlja delo zaradi usposabljanja.

2. Delodajalec je vsaka pravna ali fizična oseba ter drug subjekt, kot je državni organ, lokalna skupnost, podružnica tujega podjetja ter diplomatsko in konzularno predstavništvo, ki na podlagi pogodbe o zaposlitvi zaposluje delavca.

Kot delodajalec v smislu tega zakona se šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi nudi delo delavcu, razen oseb, ki nudijo delo delavcem v gospodinjstvu.

Kot delodajalec se šteje tudi kmet ali fizična oseba, ki s člani svojih gospodarstev oziroma z družinskimi člani opravlja kmetijsko, pridobitno ali drugo dejavnost.

Kot delodajalec se šteje tudi uporabnik, h kateremu so v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, napoteni delavci s strani delodajalca, ki opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku.

3. Nezgoda pri delu je nepredviden oziroma nepričakovan dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izvira iz dela, in ki povzroči poškodbo delavca.

4. Nevarni pojav je dogodek, ob katerem je ali bi lahko nastala premoženjska škoda, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje ali življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do nezgode delavca, zaradi katere bi bil delavec nezmožen za delo.

5. Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu je predstavnik delavcev, ki ima položaj in vlogo sveta delavcev.

6. Preventivni ukrep je vsak ukrep delodajalca ali delavca, ki je namenjen zmanjševanju ali obvladovanju tveganj za varnost in zdravje pri delu.

7. Delovni proces je organiziran in voden proces, ki poteka pri opravljanju dela in je pod neposrednim ali posrednim nadzorom delodajalca.

8. Sredstvo za delo je objekt namenjen za delovne in pomožne prostore, delovna oprema, sredstvo in oprema za osebno varnost pri delu ter snovi in pripravki.

9. Aktivnosti in ukrepi za ohranjanje in krepitev zdravja so sistematične ciljne aktivnosti in ukrepi, ki jih delodajalec izvaja z namenom krepitev telesnega in duševnega zdravja delavcev.

10. Strokovni delavec je oseba, ki mu delodajalec poveri opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu.

11. Izvajalec medicine dela je izvajalec zdravstvene dejavnosti, ki izpolnjuje pogoje določene s predpisom ministra, pristojnega za zdravje.

4. člen **(nacionalni program)**

(1) Državni zbor Republike Slovenije sprejme nacionalni program varnosti in zdravja pri delu (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program).

(2) V nacionalnem programu se določi strategija razvoja področja varnosti in zdravja pri delu, katerega namen je varovanje življenja, zdravja in delovne zmožnosti delavca, preprečevanje nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni povezanih z delom.

(3) Predlog nacionalnega programa pripravi Vlada Republike Slovenije po posvetovanju s strokovno javnostjo in socialnimi partnerji.

(4) Vlada Republike Slovenije in socialni partnerji v Ekonomsko - socialnem svetu spremljajo izvajanje nacionalnega programa in po potrebi predlagajo njegove spremembe in dopolnitve ali izvedbene dokumente.

II. TEMELJNA NAČELA

5. člen

(zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri delu)

(1) Delodajalec je dolžan zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri delu. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev ter drugih oseb, ki so navzoče v delovnem procesu, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrežno organiziranostjo ter potrebnimi materialnimi sredstvi.

(2) Delodajalec je dolžan upoštevati spreminjajoče se okoliščine in izvajati take preventivne ukrepe in izbirati take delovne in proizvodjalne metode, ki bodo zagotavljale izboljševanje stanja in višjo raven varnosti in zdravja pri delu, ter bodo vključene v vse aktivnosti delodajalca in na vseh organizacijskih ravneh.

6. člen

(programi aktivnosti in ukrepov za krepitev zdravja)

Delodajalec je dolžan načrtovati in izvajati za svoje delavce programe aktivnosti in ukrepov za ohranjanje in krepitev zdravja.

7. člen

(načrtovanje in varnost in zdravje pri delu)

(1) Delodajalec je dolžan pri načrtovanju delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, uporabe delovne in osebne varovalne opreme in uporabe nevarnih kemičnih snovi zagotoviti, da so bili upoštevani vsi vplivi na varno in zdravo delo delavcev ter da so okolje, postopki, prostori, oprema in snovi primerni in v skladu z namenom uporabe.

(2) Delodajalec je pri načrtovanju dela dolžan upoštevati duševne in telesne zmožnosti delavcev in zmanjševati tveganja zaradi delovnih obremenitev, ki lahko vplivajo na varnost in zdravje delavcev pri delu.

8. člen **(odgovornost delodajalca)**

Če delodajalec prenese strokovne naloge na področju varnosti pri delu na strokovnega delavca ali zunanjo strokovno službo ter strokovne naloge na področju zdravja pri delu na izvajalca medicine dela, ga to ne odvezuje odgovornosti na tem področju. Obveznosti delavcev na področju varnosti in zdravja pri delu ne vplivajo na načelo odgovornosti delodajalca.

9. člen **(temeljna načela pri izvajanju ukrepov)**

Delodajalec izvaja ukrepe iz 5. člena tega zakona, tako da pri tem upošteva naslednja temeljna načela:

- izogibanje nevarnostim;
- ocenjevanje tveganj;
- obvladovanje nevarnosti viru;
- prilagajanje dela posamezniku z ustreznim oblikovanjem delovnega mesta in delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, izbiro delovne in osebne varovalne opreme ter delovnih in proizvodjalnih metod, še zlasti pa tako, da odpravlja monotono delo ter pogoje z vsiljenim ritmom dela in ostale zdravju škodljive okoliščine (humanizacija dela);
- zagotavljanje ukrepov za ohranjanje in krepitev zdravja;
- prilagajanje tehničnemu napredku;
- nadomeščanje nevarnega z nenevarnim ali manj nevarnim;
- razvijanje celovite varnostne politike, ki vključuje tehnologijo, organizacijo dela, delovne pogoje, medčloveške odnose ter dejavnike delovnega okolja;
- dajanje prednosti kolektivnim varnostnim ukrepom pred individualnimi;
- dajanje ustreznih navodil in obvestil delavcem.

10. člen **(dolžnosti delodajalcev in pravice delavcev)**

Vse dolžnosti delodajalca po tem zakonu in predpisih, izdanih na njegovi podlagi, so hkrati pravice delavca v zvezi z zagotavljanjem njegove varnosti in zdravja pri delu.

11. člen **(pravica do varnosti in zdravja pri delu)**

Delavec ima pravico do dela in delovnega okolja, ki mu zagotavlja varnost in zdravje pri delu.

12. člen **(dolžnosti delavcev)**

(1) Delavec mora spoštovati in izvajati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(2) Delavec mora opravljati delo s tolikšno pazljivostjo, da s tem varuje svoje življenje in zdravje ter življenje in zdravje drugih oseb.

(3) Delavec mora uporabljati sredstva za delo, varnostne naprave in osebno varovalno opremo skladno z njihovim namenom in navodili delodajalca, pazljivo ravnati z njimi in skrbeti, da so v brezhibnem stanju.

13. člen
(medsebojno obveščanje in skupno posvetovanje)

Delodajalci in delavci oziroma njihovi predstavniki se morajo o vprašanih varnosti in zdravja pri delu medsebojno obveščati, skupno posvetovati ter soodločati v skladu s tem zakonom in predpisi o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

14. člen
(finančne obveznosti delodajalca)

Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ne sme delavcu povzročiti finančnih obveznosti, prav tako ne smejo zdravstvene posledice opravljanja dela prizadeti delavčeve plače ter posegati v njegov z delom pridobljeni materialni in socialni položaj.

15. člen
(načrtovanje skupnih aktivnosti)

(1) Socialni partnerji v Ekonomsko - socialnem svetu, zavarovalnice in zavodi s področja zdravstvenega zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja sodelujejo pri načrtovanju skupnih dejavnosti za doseg višje ravni varnosti in zdravja pri delu ter za splošen razvoj varnostne kulture. Zavarovalnice in zavodi s področja zdravstvenega zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo sredstva, ki so za ta namen potrebna.

(2) Pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu ter univerze in druge izobraževalne institucije, sodelujejo pri načrtovanju skupnih dejavnosti iz prejšnjega odstavka.

(3) Obveznost delodajalca iz zavarovanja za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni je odvisna od ravni varnosti in zdravja pri delu.

16. člen
(vzgoja in izobraževanje)

(1) Vzgoja in izobraževanje v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu sta sestavni del programov izobraževanja na univerzah in šolah vseh vrst in stopenj.

(2) Usposabljanje za varno in zdravo delo je sestavni del uvajanja v delo.

III. OBVEZNOSTI DELODAJALCA

17. člen
(ocenjevanje tveganja in izjava o varnosti)

(1) Delodajalec mora pisno oceniti tveganja, katerim so delavci izpostavljeni ali bi lahko bili izpostavljeni pri delu, po postopku, ki obsega zlasti:

- identifikacijo oziroma odkrivanje nevarnosti;
- ugotovitev, kdo od delavcev bi bil lahko izpostavljen identificiranim nevarnostim;
- oceno tveganja, v kateri sta upoštevana verjetnost nastanka nezdgod pri delu, poklicnih boleznih oziroma boleznih v zvezi z delom in resnost njihovih posledic;
- odločitev o tem, ali je tveganje sprejemljivo;
- odločitev o uvedbi ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja.

(2) Delodajalec mora popraviti in dopolniti oceno tveganja vsakokrat:

- ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni;
- ko je ocenjevanje temeljilo na podatkih, ki niso več ažurni;
- ko obstajajo možnosti in načini za izpolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja.

(3) Delodajalec mora po izvedenem ocenjevanju tveganja za varnost in zdravje pri delu izdelati in sprejeti izjavo o varnosti z oceno tveganja v pisni obliki, ki glede na vrsto in obseg dejavnosti vsebuje zlasti:

- načrt za izvedbo predpisanih zahtev in ukrepov;
- načrt in postopke za izvedbo ukrepov v primerih neposredne nevarnosti;
- opredelitev obveznosti in odgovornosti odgovornih oseb delodajalca in delavcev za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(4) V izjavi o varnosti delodajalec določi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo, v delovnem procesu, ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela.

(5) V izjavi o varnosti mora delodajalec k pisni oceni tveganja priložiti zapisnik o posvetovanju z delavci oziroma njihovimi predstavniki.

18. člen

(objava, posredovanje in vpogled v izjavo o varnosti z oceno tveganja)

(1) Delodajalec je dolžan izjavo o varnosti z oceno tveganja objaviti na običajen način ter jo v delu, ki se na njih nanaša, posredovati delavcem vsakokrat, ko se spremeni in dopolni, prav tako pa tudi novozaposlenim ter vsem drugim navzočim na delovnem mestu ob pričetku dela.

(2) Delodajalec mora delavcu na njegovo zahtevo omogočiti vpogled v veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja.

19. člen

(obveznosti delodajalca)

Delodajalec mora zagotavljati varnost in zdravje pri delu v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja zlasti tako, da:

- poveri opravljanje nalog varnosti pri delu strokovnemu delavcu, izvajanje zdravstvenih ukrepov pa izvajalcu medicine dela;
- obvešča delavce o uvajanju novih tehnologij in sredstev za delo ter o nevarnostih za nezdgode, poklicne bolezni in bolezni povezane z delom ter izdaja navodila za varno delo;
- usposablja delavce za varno in zdravo delo;
- zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo ter njeno uporabo, v primeru, da sredstva za delo in delovno okolje, kljub varnostnim ukrepom ne zagotavljajo varnosti in zdravja pri delu;

- s periodičnimi preiskavami škodljivosti delovnega okolja preverja ustrezne delovne razmere;
- s periodičnimi pregledi in preizkusi delovne opreme preverja njihovo skladnost s predpisi o varnosti in zdravju pri delu;
- zagotavlja varno delovno okolje in uporabo varne delovne opreme.

20. člen **(prva pomoč)**

(1) Delodajalec mora sprejeti ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem ter drugih navzočih oseb ter ukrepe za sodelovanje z nujno medicinsko pomočjo in reševalno službo.

(2) Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, natančneje predpiše ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim osebam, ki so navzoče v delovnem procesu.

21. člen **(varstvo pred požarom in evakuacija)**

Delodajalec mora sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacijo ter ukrepe za zagotovitev sodelovanja z zunanjimi službami za varstvo pred požarom, v skladu s posebnimi predpisi.

22. člen **(prilagoditev ukrepov prve pomoči in varstva pred požarom)**

Ukrepi iz 20. in 21. člena in število delavcev, ki jih delodajalec določi za njihovo izvajanje, morajo biti prilagojeni naravi dejavnosti in številu zaposlenih delavcev ter morajo upoštevati druge navzoče osebe v delovnem procesu.

23. člen **(nevarnost za nasilje tretjih oseb)**

(1) Delodajalec mora na delovnih mestih, kjer obstaja večja nevarnost za nasilje s strani tretjih oseb, poskrbeti za tako ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje za nasilje zmanjša in ki omogoča dostop pomoči na ogroženo delovno mesto.

(2) Delodajalec mora načrtovati postopke za primere nasilja iz prejšnjega odstavka tega člena ter seznaniti z njimi delavce, ki na takih delovnih mestih delajo.

24. člen **(nasilje, trpinčenje, nadlegovanje, psihosocialna tveganja)**

Delodajalec mora sprejeti ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnih tveganj na delovnih mestih, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev.

25. člen **(predhodno varstvo)**

(1) Delodajalec sme dati v uporabo objekt le, če je pridobil dokumentacijo v zvezi z nadaljnjim delom skladno s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja na začasnih in premičnih gradbiščih in pisno ocenil tveganja, katerim bi lahko bili delavci izpostavljeni pri delu..

(2) Delodajalec sme dati v uporabo delovno opremo ter ostala sredstva za delo delavcem le, če je pridobil:

- potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja njihovo skladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami za sredstva za delo;
- potrebno dokumentacijo po predpisih o varnosti in zdravju pri uporabi sredstev za delo.

(3) Določbe prejšnjih odstavkov se nanašajo na vse spremembe delovnega procesa.

26. člen **(uporaba nevarnih snovi)**

(1) Delodajalec sme dati nevarne kemične snovi v uporabo delavcem le, če so opremljene z varnostnim listom, v katerem je proizvajalec oziroma dobavitelj navedel vse varnostno-tehnične podatke, ki so pomembni za ocenjevanje tveganja pri delu s temi snovmi in če so zagotovljeni vsi varnostni ukrepi, ki izhajajo iz varnostnega lista.

(2) Delodajalec mora zagotoviti varnostni list v slovenskem jeziku, izjemoma pa je lahko varnostni list tudi v tujem jeziku, v skladu s pogoji, ki jih določa predpis o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij.

(3) Delodajalec mora, kadar je to potrebno, zagotoviti prevod varnostnega lista iz prejšnjega odstavka v jezik, ki ga delavec razume.

27. člen **(resna, neposredna in neizogibna nevarnost)**

(1) Delodajalec mora takoj obvestiti vse delavce, ki so ali bi lahko bili izpostavljeni resni in neposredni nevarnosti, o vrsti tveganja in o varnostnih ukrepih.

(2) Delodajalec mora v primeru resne, neposredne in neizogibne nevarnosti z ukrepi in navodili delavcem omogočiti, da ustavijo delo in se napotijo na varno.

(3) Delodajalec ne sme pozvati delavcev na delo, ko je še navzoča resna in neposredna nevarnost, razen v izjemnih primerih in iz utemeljenih razlogov.

28. člen **(strokovni delavec za varnost pri delu)**

(1) Delodajalec mora za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu izmed svojih delavcev določiti enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu.

(2) Delodajalec določi vrsto, stopnjo in smer strokovne izobrazbe ter število strokovnih delavcev iz prejšnjega odstavka glede na:

- organizacijo, naravo in obsežnost delovnega procesa;
- število delavcev, ki sodelujejo v za varnost in zdravje tveganem delovnem procesu;
- število delovnih izmen;
- število krajevno ločenih delovnih enot.

(3) Strokovni delavec je za izvajanje strokovnih nalog neposredno odgovoren delodajalcu.

(4) Delodajalec mora strokovnemu delavcu omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog po tem zakonu, mu zagotoviti primeren čas ter dostop do vseh potrebnih podatkov, omogočiti izpopolnjevanje znanja, strokovni delavec pa zaradi svojega dela ne sme biti postavljen v manj ugoden položaj ali trpeti drugih škodljivih posledic v zvezi s svojim delom.

(5) Delodajalec lahko opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po tem zakonu, kadar strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci.

(6) Kadar delodajalec poveri opravljanje vseh ali posameznih nalog varnosti pri delu zunanjim strokovnim službam, jih je dolžan seznaniti z vsemi dejavniki, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na varnost in zdravje delavcev pri delu. Zunanje strokovne službe morajo imeti dostop do podatkov o tveganjih, o varnostnih ter preventivnih ukrepih in o delavcih zadolženih za izvajanje ukrepov, med drugim za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo.

29. člen **(naloge strokovnega delavca)**

(1) Z namenom nenehnega izboljševanja varnosti in zdravja pri delu strokovni delavec opravlja zlasti naslednje naloge:

1. svetuje delodajalcu pri načrtovanju, izbiri, nakupu in vzdrževanju sredstev za delo;
2. svetuje delodajalcu glede opreme delovnih mest in glede delovnega okolja;
3. koordinira ukrepe za preprečevanje psihosocialnih tveganj;
4. izdeluje strokovne podlage za izjavo o varnosti;
5. opravlja periodične preiskave škodljivosti v delovnem okolju;
6. opravlja periodične preglede in preizkuse delovne opreme;
7. opravlja notranji nadzor nad izvajanjem ukrepov za varno delo;
8. izdeluje navodila za varno in zdravo delo;
9. spremlja stanje v zvezi z nezgodami pri delu, odkriva vzroke zanje in pripravlja poročila za delodajalca s predlogi ukrepov;
10. pripravlja in izvaja usposabljanje delavcev za varno delo;

11. sodeluje z izvajalcem medicine dela.

(2) Strokovni delavec lahko opravlja naloge iz 5. in 6. točke prejšnjega odstavka, če izpolnjuje enake pogoje za opravljanje teh nalog, kot so določeni s predpisom iz 73. člena tega zakona, ostale naloge iz varnosti in zdravja pri delu pa, če opravi splošni del strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu.

30. člen
(delodajalec kot strokovni delavec)

(1) Delodajalec lahko, če je usposobljen, sam prevzame vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu.

(2) Šteje se, da je delodajalec usposobljen, če je opravil splošni del strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu oziroma če je opravil prilagojeno splošno in strokovno usposabljanje v obsegu in na način določen v predpisu, ki ureja stalno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev.

31. člen
(strokovni izpit)

Minister, pristojen za delo, predpiše pogoje, način in program za opravljanje strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu.

32. člen
(načrtovanje aktivnosti in ukrepov za krepitev zdravja)

(1) Delodajalec mora aktivnosti in ukrepe za ohranjanje in krepitev zdravja načrtovati in za njih zagotoviti potrebna sredstva ter način spremljanja njihovega izvajanja.

(2) Minister, pristojen za zdravje, izda smernice za določitev in pripravo aktivnosti in ukrepov iz prejšnjega odstavka tega člena v roku enega leta od uveljavitve tega zakona ter jih po obravnavi na Ekonomsko – socialnem svetu objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

33. člen
(izvajalec medicine dela)

(1) Delodajalec mora zagotoviti, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu izvaja izvajalec medicine dela.

(2) Izvajalec medicine dela opravlja, odvisno od vrste dejavnosti delodajalca ter vrste in stopnje tveganj za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni povezanih z delom delavcev, zlasti naslednje naloge:

1. sodeluje pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti;
2. izvaja zdravstvene preglede delavcev iz 36. člena tega zakona;

3. seznanja delavce s tveganji, povezanimi z njihovim delovnim mestom in delovnim okoljem, ki lahko privedejo do funkcionalnih okvar, bolezni ali invalidnosti;

4. spremlja stanje v zvezi s poklicnimi boleznimi ter boleznimi povezanimi z delom, odkriva vzroke zanje in pripravlja poročila za delodajalca s predlogi ukrepov;

5. seznanja delodajalca s predlogi izboljšav delovnega procesa z namenom dopolnitve in nadgradnje ukrepov v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu na podlagi analize zdravstvenega stanja delavcev ugotovljenega na zdravstvenih pregledih ter vzrokov funkcionalnih okvar, nezgod pri delu, poklicnih bolezni, bolezni, povezanih z delom ter delovne invalidnosti delavcev;

6. sodeluje z osebnimi zdravniki delavcev in z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja z namenom izmenjave podatkov o zdravstvenem stanju delavcev ter pomoči pri ugotavljanju upravičenosti do začasne oziroma trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti, sodeluje v procesu poklicne rehabilitacije ter svetuje pri izbiri drugega ustreznega dela; pri tem ima pravico od osebnih zdravnikov zahtevati podatke o zdravstvenem stanju delavcev, o njihovem zdravljenju in rehabilitaciji, ter pravico do vpogleda v medicinske podatke delavcev pri njihovih osebnih zdravnikih, vendar le, če je pred tem pridobil pisno soglasje delavca. Prav tako je dolžan osebnim zdravnikom delavcev na njihovo zahtevo posredovati informacije o obremenitvah zaposlenih na delovnih mestih in zahtevah njihovih delovnih mest.;

7. sodeluje pri pripravi načrta delodajalca za nudenje prve pomoči, reševanja in evakuacije in sodeluje pri izvajanju usposabljanja delavcev in delodajalcev za splošne in specifične ukrepe prve pomoči, reševanja in evakuacije.

34. člen

(Pogoji za izvajanje medicine dela)

Pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec medicine dela, določi minister, pristojen za zdravje.

35. člen

(dolžnost medsebojnega sodelovanja)

Strokovni delavec, kateremu je delodajalec poveril opravljanje strokovnih nalog varnosti in zdravja pri delu in izvajalec medicine dela morata pri izvajanju nalog varnosti in zdravja pri delu sodelovati.

36. člen

(zdravstveni pregledi)

(1) Delodajalec mora zagotoviti zdravstvene preglede delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.

(2) Minister, pristojen za zdravje v soglasju z ministrom, pristojnim za delo predpiše v podzakonskem aktu vrste, način, obseg in roke opravljanja zdravstvenih pregledov .

37. člen
(obveščanje in seznanjanje delavcev)

(1) Delodajalec mora delavce obveščati o varnem in zdravem delu tako, da izdaja pisna obvestila in navodila. V izjemnih primerih, kadar delavcem grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, so obvestila in navodila lahko tudi v ustni obliki.

(2) Delodajalec mora delavce seznaniti o vrstah nevarnosti v delovnem okolju in na delovnem mestu, o varnostnih ukrepih, potrebnih za preprečevanje nevarnosti in zmanjšanje škodljivih posledic ter o delavcih zadolženih za izvajanje ukrepov prve pomoči, požarnega varstva in evakuacije. Delodajalec mora zagotoviti obveščenost nosečih delavk, mladih delavcev, starejših delavcev in delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo o rezultatih ocenjevanja tveganja ter o ukrepih delodajalca za varnost in zdravje teh delavcev pri delu.

(3) Delodajalec mora zagotoviti, da imajo na mestu, kjer preti neposredna in neizogibna nevarnost, dostop le tisti delavci, ki so za delo na takem mestu dobili posebna navodila delodajalca.

(4) Delodajalec, pri katerem na podlagi pogodbe opravljajo delo delavci drugega delodajalca, mora poskrbeti, da delavci prejmejo vse informacije o tveganjih za varnost in zdravje pri delu, vključno z izjavo o varnosti, kakor tudi informacije o delavcu, ki je določen za prvo pomoč, požarno varstvo in evakuacijo delavcev.

(5) Delodajalec mora delovna mesta in sredstva za delo opremiti z znaki za obvestila in za nevarnost ter navodili za varno delo v skladu s posebnimi predpisi.

38. člen
(usposabljanje delavcev)

(1) Delodajalec mora delavca usposobiti za varno opravljanje dela ob sklenitvi delovnega razmerja, pred razporeditvijo na drugo delo, pred uvajanjem nove tehnologije in novih sredstev za delo ter ob spremembi v delovnem procesu, ki lahko povzroči spremembo varnosti pri delu.

(2) Usposabljanje mora biti prilagojeno posebnostim delovnega mesta in se izvaja po programu, ki ga mora delodajalec po potrebi obnavljati in spreminjati njegovo vsebino glede na nove oblike in vrste nevarnosti.

(3) Usposobljenost za varno delo preverja delodajalec na delovnem mestu.

(4) Delodajalec določi obvezne občasne preizkuse teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, kjer iz ocene tveganja izhaja večja nevarnost za nezgode, poklicne bolezni in za tiste delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše.

(5) Rok za občasne preizkuse iz prejšnjega odstavka ne sme biti daljši od dveh let.

(6) Inšpektor za delo lahko po opravljenem inšpekcijskem nadzorstvu odredi uskladitev programa usposabljanja s posebnostmi delovnega mesta glede na oblike in vrste nevarnosti. Inšpektor za delo lahko po opravljenem inšpekcijskem nadzorstvu odredi tudi preizkus teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo.

(7) Delodajalec mora zagotoviti usposabljanje delavcev v njihovem delovnem času in za delavce brezplačno.

39. člen **(pisni sporazum na skupnih deloviščih)**

(1) Na deloviščih, kjer hkrati opravlja dela dvoje ali več delodajalcev in samozaposlenih delavcev, morajo ti s pisnim sporazumom določiti skupne ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(2) Vsak delodajalec mora v okviru sporazuma, iz prejšnjega odstavka določiti delavca za zagotovitev varnosti svojih delavcev.

(3) Delodajalci morajo sporazumno določiti delavca, ki zagotavlja usklajeno izvajanje ukrepov, določenih s pisnim sporazumom.

40. člen **(obvestilo inšpekciji)**

Delodajalec mora pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni, o teh delih obvestiti inšpekcijo dela.

41. člen **(prijave inšpekciji)**

(1) Delodajalec mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav in ugotovljeno poklicno bolezen.

(2) Minister, pristojen za delo, predpiše obrazce za prijavo nezgod, nevarnih pojavov in bolezni iz prvega odstavka tega člena.

42. člen **(upravljavec evidenc)**

(1) Upravljavec evidenc iz prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona je Inšpektorat RS za delo (v nadaljnjem besedilu: upravljavec).

(2) Upravljavec vodi evidence iz prejšnjega člena zaradi spremljanja in analiziranja vzrokov nezgod s smrtnim izidom, nezgod, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dneve, kolektivnih nezgod, nevarnih pojavov in ugotovljenih poklicnih bolezni, zaradi načrtovanja politike preprečevanja nezgod in bolezni ter zaradi statističnih namenov.

(3) Za namene, opredeljene v prejšnjem odstavku ima upravljavec pravico zahtevati podatke o vrsti poškodbe, vrsti bolezni ter vrsti in trajanju odsotnosti z dela tudi od upravljavcev zbirk podatkov s področja zdravstvenega varstva.

43. člen
(zbiranje osebnih podatkov)

(1) Upravljavec zbira osebne podatke posredno, preko prijav delodajalcev iz prvega odstavka 41. člena. O zbiranju osebnih podatkov ni potrebno predhodno seznaniti posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

(2) Upravljavec ima pravico iz Centralnega registra prebivalstva brezplačno dobiti naslednje podatke: EMŠO, ime in priimek, kraj rojstva, leto rojstva, spol, prebivališče in vrste prebivališča, državljanstvo, šolska izobrazba, datum in podatki o dogodkih, spremembah in popravkih.

44. člen
(uporaba zakona o varstvu osebnih podatkov)

Za zbiranje, obdelavo in posredovanje osebnih podatkov, vsebovanih v evidencah iz 41. člena tega zakona, se uporabljajo določbe zakona o varstvu osebnih podatkov, kolikor s tem zakonom ni za posamezne primere drugače določeno.

45. člen
(sodelovanje delavcev pri upravljanju)

(1) Delodajalec mora delavcem omogočiti, da sodelujejo pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela, v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi.

(2) Pravico iz prejšnjega odstavka tega člena uresničujejo delavci neposredno, s svojimi predstavniki v svetu delavcev, v skladu s predpisi, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju ali z delavskim zaupnikom za varnost in zdravje pri delu.

(3) Za izvolitev delavskega zaupnika iz prejšnjega odstavka tega člena se uporabljajo predpisi, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju.

46. člen
(dolžnost posvetovanja)

(1) Delodajalec se mora z delavci ali njihovimi predstavniki posvetovati o oceni tveganja ter vsakem ukrepu, ki lahko vpliva na varnost in zdravje pri delu, o izbiri strokovnega delavca, izvajalca medicine dela in delavca za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo, o obveščanju delavcev in organizaciji usposabljanja.

(2) Delodajalec mora predstavnikom delavcev in sindikatom, ki so organizirani pri delodajalcu, posredovati izjavo o varnosti z oceno tveganja, poročilo o stanju varnosti in zdravja pri delu ter izvedenih varnostnih ukrepih iz 63. člena zakona ter evidence in poročila o nezgodah pri delu, ki jih delodajalec vodi v skladu s predpisi, na običajen način.

(3) V primeru, da pri delodajalcu ni izvoljenih predstavnikov delavcev in ni organiziranih sindikatov, mora delodajalec listine iz prejšnjega odstavka javno objaviti na običajen način.

47. člen
(položaj delavskega zaupnika)

(1) Delavskemu zaupniku za varnost in zdravje pri delu se mora omogočiti način dela in zagotoviti pravice, ki veljajo za svet delavcev.

(2) Delavci in njihovi predstavniki ne smejo biti postavljeni v neugoden položaj zaradi uresničevanja pravic iz prvega odstavka 45. člena tega zakona.

48. člen
(pravice in obveznosti sveta delavcev ali delavskega zaupnika)

(1) Svet delavcev ali delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu lahko od delodajalca zahteva sprejem ustreznih ukrepov ter pripravi predloge za odpravo in zmanjšanje tveganj za varnost in zdravje pri delu.

(2) Delavci ali njihovi predstavniki za varnost in zdravje pri delu lahko zahtevajo inšpekcijsko nadzorstvo pristojne inšpekcije, kadar menijo, da delodajalec ni zagotovil ustreznih varnostnih ukrepov.

(3) Predstavniki sveta delavcev ali delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu ima pravico prisostvovati inšpekcijskem nadzorstvu, kadar ta opravlja nadzor nad zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu in podati svoja opažanja.

(4) Delodajalec mora seznaniti svet delavcev ali delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu ter sindikate pri delodajalcu z ugotovitvami, predlogi ali ukrepi organov nadzora.

(5) Delodajalec mora za izvajanje nalog članov sveta delavcev oziroma delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu zagotavljati ustrezne oblike usposabljanja.

IV. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELAVCEV

49. člen
(pravice delavcev)

(1) Delavec ima pravico in dolžnost, da je seznanjen z varnostnimi ukrepi in ukrepi zdravstvenega varstva in usposobljen za njihovo izvajanje.

(2) Delavec ima pravico dajati predloge, pripombe in obvestila o vprašanih varnosti in zdravja pri delu delavcem, zadolženim za varnost in zdravje pri delu po tem zakonu.

50. člen
(dolžnosti delavcev)

V skladu z navodili delodajalca je delavec dolžan zlasti:

- pravilno uporabljati delovno opremo ter druga sredstva za delo vključno z varnostnimi napravami;
- pravilno uporabljati osebno varovalno opremo v skladu z njenim namenom;

- takoj obvestiti delodajalca ali delavce, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali o drugem pojavu, ki bi lahko pri delu ogrozil njegovo zdravje in varnost ali zdravje in varnost drugih oseb;
- sodelovati z delodajalcem in delavci, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu toliko časa, da se vzpostavi varno delovno okolje in delovni pogoji ter izvedejo ukrepi inšpekcije za delo.

51. člen

(prepoved dela pod vplivom alkohola, drog in drugih substanc)

- (1) Delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc.
- (2) Delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, kjer je zaradi večjih nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja.
- (3) Delodajalec mora odstraniti z dela, z delovnega mesta in delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu v nasprotju z določili prvega in drugega odstavka tega člena.

52. člen

(pravica odkloniti delo)

- (1) Delavec ima pravico odkloniti delo, če ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu ter sprejetih varnostnih ukrepih in usposobljen za varno in zdravo delo ali če delodajalec ni zagotovil predpisanega zdravstvenega pregleda.
- (2) Delavec ima pravico odkloniti delo, če mu grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, in zahtevati, da se nevarnost odpravi.
- (3) V primeru, da delodajalec ne odpravi nevarnosti lahko delavec zahteva posredovanje inšpekcije dela ter o tem obvesti svet delavcev ali delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu.

53. člen

(pravica do zapustitve delovnega mesta)

- (1) Delavec ima v primeru resne in neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje pravico ustrezno ukrepati, skladno s svojim znanjem in tehničnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago, v primeru neizogibne nevarnosti pa zapustiti nevarno delovno mesto, delovni proces oziroma delovno okolje.
- (2) V primerih iz prejšnjega odstavka delavec ni odgovoren za škodo, ki bi nastala iz njegovega delovanja, razen če je škodo povzročil sam naklepno ali iz hude malomarnosti.

54. člen
(pravica do zdravstvenih pregledov)

(1) Delavec ima pravico do zdravstvenih pregledov, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu, s katerimi se delavci srečujejo pri delu.

(2) Delavec se je dolžan odzvati in opraviti zdravstveni pregled, ki ustreza tveganjem za varnost in zdravje pri delu na delovnem mestu.

V. DOLŽNOSTI SAMOZAPOSLENIH DELAVCEV

55. člen
(opredelitev samozaposlenega delavca)

Delavec, ki opravlja poklicno, kmetijsko ali drugo dejavnost, pa ne zaposluje drugih delavcev in v delovni proces ne vključuje drugih oseb (v nadaljnjem besedilu: samozaposleni delavec), je v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi s področja varnosti in zdravja pri delu odgovoren za svojo varnost in zdravje ter za varnost in zdravje drugih oseb, na katere njegova dejanja ali opustitve vplivajo.

56. člen
(dolžnost oceniti tveganje)

(1) Samozaposleni delavec mora oceniti tveganje.

(2) Če ugotovi, da obstajajo nevarnosti za nezgode, poklicne bolezni in bolezni povezane z delom, mora izdelati pisno izjavo o varnosti z oceno tveganja in določiti ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu.

57. člen
(dolžnost uporabe ustreznih sredstev za delo in osebne varovalne opreme)

Samozaposleni delavec mora pri svojem delu uporabljati sredstva za delo in osebno varovalno opremo, ki ustreza tveganjem pri delu in predpisanim varnostnim in zdravstvenim zahtevam.

58. člen
(dolžnost vključitve v pisni sporazum)

Kadar samozaposleni delavci opravljajo dela na deloviščih iz 39. člena tega zakona, se morajo vključiti v pisni sporazum in izvajati skupne ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

59. člen

Samozaposleni delavec mora inšpekciji dela prijaviti nezgodo pri delu zaradi katere je nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ugotovljeno poklicno bolezen in nevarni pojav.

60. člen
(dolžnost varstva pred požarom)

Samozaposleni delavec mora skladno z vrsto in naravo dejavnosti, s katero se ukvarja, sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom.

VI. EVIDENCE IN POROČILA

61. člen
(hramba dokumentacije)

Delodajalec hrani vso dokumentacijo po tem zakonu.

62. člen
(vrste evidenc)

(1) Delodajalec mora voditi evidenco o:

1. periodičnih preiskavah škodljivosti v delovnem okolju;
2. periodičnih pregledih in preizkusih delovne opreme;
3. pregledih in preizkusih osebne varovalne opreme;
4. opravljenem usposabljanju za varno delo in preizkusih usposobljenosti;
5. posebnih zdravstvenih zahtevah iz 23. člena tega zakona;
6. zdravstvenih pregledih delavcev;
7. nezgodah pri delu, kolektivnih nezgodah, nevarnih pojavih, ugotovljenih poklicnih boleznih in o boleznih povezanih z delom ter o njihovih vzrokih;
8. nevarnih snoveh, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi.

(2) Bolezen povezana z delom po tem zakonu je bolezen, pri kateri ima delovni proces oziroma delovno okolje vlogo predisponirajočega, ne pa vzročnega dejavnika za njen nastanek in je pomembna zaradi zbiranja podatkov z namenom izboljšanja delovnih pogojev.

63. člen
(poročilo o stanju varnosti in zdravja pri delu)

Poročilo o stanju varnosti in zdravja pri delu, ki vključuje poročilo o nezgodah pri delu, poklicnih boleznih, boleznih, povezanih z delom in nevarnih pojavih ter poročilo o načrtovanih in izvedenih varnostnih ukrepih, pripravi delodajalec na zahtevo inšpekcije dela.

64. člen
(določitev vsebine in rokov evidenc, načina vodenja in hrambe dokumentacije)

Minister, pristojen za delo, predpiše vsebino evidenc, način vodenja in hrambe dokumentacije ter roke za sestavo evidenc iz 62. člena tega zakona.

VII. SVET ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

65. člen (strokovno posvetovalno telo)

(1) Minister, pristojen za delo, imenuje strokovno posvetovalno telo Svet za varnost in zdravje pri delu (v nadaljnjem besedilu: svet), ki ga sestavljajo zlasti strokovnjaki s področja varnosti pri delu, medicine dela in socialne varnosti ter strokovnjaki iz delodajalskih organizacij ter sindikatov. Člane sveta s strani delodajalskih organizacij in sindikatov imenuje minister na predlog Ekonomsko – socialnega sveta.

(2) Svet obravnava ter sprejema stališča in priporočila o stanju, strategiji in izvajanju enotne politike ter prednostnih nalogah na področjih varnosti in zdravja pri delu.

VIII. DOVOLJENJE ZA DELO

66. člen (vrste dovoljenj za delo)

Minister, pristojen za delo, izda pravni osebi ali samostojnemu podjetniku posamezniku, če izpolnjuje kadrovske, organizacijske, tehnične in druge pogoje, dovoljenje za opravljanje naslednjih strokovnih nalog:

- opravljanje periodičnih preiskav škodljivosti v delovnem okolju;
- opravljanje periodičnih pregledov in preizkusov delovne opreme.

67. člen (veljavnost dovoljenja)

Minister, pristojen za delo, izda dovoljenje iz prejšnjega člena za obdobje sedmih let.

68. člen (kakovost dela in listin)

(1) Pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik (v nadaljnjem besedilu: imetnik dovoljenja) mora strokovne naloge opravljati skrbno in po pravilih stroke.

(2) Listine, izdane pri izvajanju strokovnih nalog, morajo omogočati sledljivost in preglednost.

69. člen (obvestila in poročanje)

(1) Imetnik dovoljenja mora v petnajstih dneh obvestiti ministrstvo, pristojno za delo o vsaki spremembi, ki lahko vpliva na opravljanje strokovnih nalog, za katere je pridobil dovoljenje za delo, zlasti pa spremembe v zvezi s tehnično opremo in strokovnimi delavci.

(2) Imetnik dovoljenja mora ministrstvu, pristojnemu za delo, dajati letna poročila o nalogah, ki jih opravlja, najpozneje do konca februarja za preteklo leto.

70. člen
(nadzor nad izvajanjem strokovnih nalog)

Nadzor nad izvajanjem strokovnih nalog opravlja na podlagi prijave ali letnega poročila iz prejšnjega člena inšpekcija za delo neposredno pri imetniku dovoljenja za delo, pri naročniku strokovnih nalog ali pa pri obeh.

71. člen
(odvzem dovoljenja za delo)

- (1) Minister, pristojen za delo, odvzame dovoljenje za opravljanje strokovnih nalog:
- če ugotovi, da imetnik dovoljenja ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev dovoljenja;
 - če v roku enega leta od dneva izdaje dovoljenja imetnik dovoljenja ne začne opravljati nalog, ki so določene v dovoljenju;
 - če je bilo dovoljenje izdano na podlagi neresničnih podatkov;
 - če na predlog inšpekcije dela ali na obrazložen predlog pravne osebe civilnega prava, ki združuje strokovne delavce in izvajalce medicine dela, ugotovi, da se naloge nestrokovno opravljajo;
 - če imetnik dovoljenja ne obvesti ministrstvo, pristojno za delo o vsaki spremembi, ki vpliva na opravljanje strokovnih nalog, za katere je pridobil dovoljenje za delo, zlasti pa spremembe v zvezi s tehnično opremo in strokovnimi delavci;
 - če imetnik dovoljenja kljub pozivu ne predloži letnega poročila.

(2) Pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik lahko ponovno zaprosi za dovoljenje za delo pod pogoji iz 66. člena tega zakona po preteku enega leta od odvzema dovoljenja za delo.

72. člen
(postopek za izdajo in odvzem dovoljenja)

- (1) Minister, pristojen za delo, izda in odvzame dovoljenje z odločbo, zoper katero ni pritožbe.
- (2) Z dnem izvršljivosti odločbe se dovoljenje ali odvzem dovoljenja vpiše v vpisnik, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za delo.
- (3) Imetnik dovoljenja lahko prične opravljati strokovne naloge z dnem vpisa v vpisnik.
- (4) Podatki iz vpisnika so javni.

73. člen
(določitev, kadrovskih, organizacijskih, tehničnih in drugih pogojev)

Minister, pristojen za delo, določi kadrovske, organizacijske, tehnične in druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati pravne osebe ali samostojni podjetniki posamezniki za pridobitev ali obnovo dovoljenja za delo, sestavo komisije ter predpiše vodenje vpisnika.

IX. PRENOS JAVNIH POOBLASTIL

74. člen
(javni interes za prenos javnega pooblastila)

Minister, pristojen za delo, objavi javni natečaj za podelitev javnega pooblastila, kadar oceni, da bi se ob upoštevanju javnega interesa in načela racionalne rabe javnih sredstev upravne naloge učinkovitejše in smotrnejše opravljale.

75. člen **(vrste upravnih nalog)**

Pravna oseba civilnega prava (v nadaljnjem besedilu: pravna oseba) lahko pridobi v skladu s tem zakonom javno pooblastilo za opravljanje vseh ali nekaterih od naslednjih nalog:

- imenovanje članov izpitne komisije za strokovni izpit, vodenje evidence strokovnih izpitov in izdaja potrdil o opravljenih strokovnih izpitih iz varnosti in zdravja pri delu;
- vodenje postopka in izdaja odločb o dodelitvi, obnovi in odvzemu dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu;
- organizacija in izvedba stalnega strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja ter izdaja potrdil o udeležbi in dodeljenih kreditnih točkah, vodenje evidence o izvedenih usposabljanjih;
- izvajanje prvega in obdobjnega preizkusa znanja strokovne usposobljenosti koordinatorjev in imenovanje strokovne komisije za prvi ali obdobjni preizkus.

76. člen **(pogoji za podelitev javnega pooblastila)**

(1) Javno pooblastilo se lahko podeli pravni osebi, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- deluje na področju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu;
- deluje na območju celotne države;
- ima glede na normative in standarde zaposleno zadostno število delavcev, ki so v skladu s predpisi pooblašteni za vodenje upravnega postopka in strokovno usposobljeni za izvedbo posamezne naloge;
- ima na razpolago ustrezne prostore in opremo za izvajanje nalog javnega pooblastila, s katero bo zagotavljal tudi dostopnost do podatkov in evidenc;
- zoper njo ni uveden stečajni postopek, postopek prisilne poravnave ali likvidacije;
- zastopnik pravne osebe ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti ali na nepogojno kazen zapora šest mesecev ali več;
- ima poravnane dospele obveznosti iz davkov in drugih javnih dajatev;
- niso podane druge okoliščine, iz katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da ne bo izvrševala javnega pooblastila v skladu z določbami tega zakona in
- v zadnjih petih letih ji ni bilo odvzeto javno pooblastilo.

(2) Pogoje iz prejšnjega odstavka mora pravna oseba iz prejšnjega odstavka izpolnjevati ves čas trajanja javnega pooblastila.

77. člen **(objava javnega natečaja)**

(1) Javni natečaj se objavi na spletnih straneh ministrstva.

(2) Objava javnega natečaja mora obsegati najmanj:

- navedbo, da gre za objavo javnega natečaja za podelitev javnega pooblastila in druge podatke v zvezi z javnim natečajem;
- navedbo, da se javno pooblastilo podeljuje v skladu s tem zakonom in za njegovo izvrševanje izdanih predpisov;

- predmet javnega pooblastila;
- začetek in čas trajanja izvrševanja javnega pooblastila;
- navedbo postopka izbire imetnika javnega pooblastila;
- pogoje, ki jih mora izpolnjevati imetnik javnega pooblastila;
- merila za izbiro imetnika javnega pooblastila;
- kraj, čas in druge pogoje za dvig natečajne dokumentacije;
- kraj in rok za predložitev vlog;
- naslov, prostor, datum in uro javnega odpiranja vlog;
- rok, v katerem se vlagatelje obvesti o izbiri.

78. člen **(merila za izbiro)**

(1) Merila za izbiro pravne osebe za izvajanje javnih pooblastil na javnem natečaju so zlasti:

- število vključenih strokovnih delavcev;
- predvideni stroški izvajanja javnega pooblastila;
- usposobljenost zadostnega števila zaposlenih za izvajanje nalog v okviru javnega pooblastila;
- kakovost izvajanja nalog v okviru javnega pooblastila.

(2) Podrobnejša merila za izbiro pravne osebe za izvajanje javnih pooblastil in način določitve njihovega vpliva na izbiro in način njihovega dokazovanja se opredelijo v javnem natečaju.

79. člen **(postopek odločanja)**

(1) O vlogah za podelitev javnega pooblastila odloča minister, pristojen za delo, v upravnem postopku.

(2) Minister, pristojen za delo, lahko odloči, da pravni osebi, ki sicer izpolnjuje predpisane pogoje, javnega pooblastila, po objavljenem javnem natečaju ne podeli, kadar oceni, da se javna sredstva ne bi racionalno uporabila, ali pa se upravne naloge ne bi učinkovitejše opravljale.

80. člen **(odvzem javnega pooblastila)**

(1) Minister, pristojen za delo, v upravnem postopku z odločbo odvzame javno pooblastilo imetniku javnega pooblastila po uradni dolžnosti, če ugotovi:

- nepravilno, nezakonito in nepravočasno izvajanje nalog v okviru javnega pooblastila;
- da imetnik javnega pooblastila ne izpolnjuje več pogojev iz prvega odstavka 76. člena tega zakona;
- da je imetnik javnega pooblastila, član njegovega organa ali kdo od zaposlenih pri svojem delu storil kaznivo dejanje, povezano z izvrševanjem javnega pooblastila, kar je ugotovljeno s pravnomočno odločbo sodišča;
- da je imetnik javnega pooblastila dal neresnične izjave, podatke ali listine v postopku pridobivanja javnega pooblastila ali preverjanja izpolnjevanja pogojev za pridobitev javnega pooblastila.

(2) Minister, pristojen za delo, lahko z odločbo odvzame javno pooblastilo imetniku javnega pooblastila tudi na njegovo zahtevo.

(3) V odločbi o odvzemu minister, pristojen za delo, določi rok, v katerem preneha javno pooblastilo imetnika.

(4) Pritožba zoper odločbo o odvzemu javnega pooblastila ne zadrži izvršitve. Dokončna odločba o odvzemu javnega pooblastila se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(5) Z dnem prenehanja javnega pooblastila prevzame upravne naloge imetnika javnega pooblastila ministrstvo, pristojno za delo.

(6) Imetnik javnega pooblastila, ki mu je odvzeto javno pooblastilo, mora ministrstvu, pristojnemu za delo, z dnem odvzema javnega pooblastila prenesti vso dokumentacijo in evidence v elektronski obliki in na papirju, ki jih ima in vodi v zvezi z izvrševanjem javnega pooblastila. Če imetnik javnega pooblastila ne ravna v skladu s to določbo, lahko minister z odločbo odvzame navedeno dokumentacijo in evidence.

(7) Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja v primeru prenehanja javnega pooblastila zaradi poteka časa.

X. NADZORSTVO

81. člen

(nadzorstvo inšpekcije dela)

Nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in drugih predpisov o varnosti in zdravju pri delu, ter nad varnostnimi ukrepi, določenimi s splošnimi akti delodajalca in kolektivnimi pogodbami, opravlja inšpekcija dela.

82. člen

(nadzorstvo rudarske inšpekcije)

Nadzorstvo iz prejšnjega člena pri izvajanju rudarskih del ter podzemnih gradbenih del, ki se izvajajo z rudarskimi metodami dela in v skladu s posebnimi predpisi, ki ureja rudarstvo, opravlja rudarska inšpekcija.

83. člen

(nadzorstvo Uprave RS za pomorstvo)

Nadzorstvo iz 81. člena tega zakona na ladjah in čolnih za gospodarske namene, razen ribiških ladij, opravlja Uprava Republike Slovenije za pomorstvo.

84. člen

(nadzorstvo inšpekcije za zračno plovbo)

Nadzorstvo iz 81. člena tega zakona pri delu članov posadk zračnih plovil opravlja inšpekcija, pristojna za zračno plovbo.

XI. KAZENSKKE DOLOČBE

85. člen (prekrški delodajalca)

(1) Z globo od 2.000 do 40.000 evrov se kaznuje za prekršek delodajalec, ki:

1. ne oceni pisno tveganja, katerim so delavci izpostavljeni ali bi lahko bili izpostavljeni pri delu (prvi odstavek 17. člena);

2. ne popravi in ne dopolni ocene tveganja vsakokrat, ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni, ko je ocenjevanje temeljilo na podatkih, ki niso več ažurni in ko obstajajo možnosti in načini za izpopolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja (drugi odstavek 17. člena);

3. po izvedenem ocenjevanju tveganja za varnost in zdravje pri delu ne izdela in ne sprejme izjave o varnosti z oceno tveganja v pisni obliki (tretji odstavek 17. člena);

4. v izjavi o varnosti ne določi posebnih zdravstvenih zahtev, ki jih morajo izpolnjevati delavci za delo v delovnem procesu ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela (četrti odstavek 17. člena);

5. v izjavi o varnosti k oceni tveganja ne predloži zapisnika o posvetovanju z delavci oziroma z njihovimi predstavniki (peti odstavek 17. člena);

6. ne objavi izjave o varnosti z oceno tveganja na običajen način, ali jo v delu, ki se na njih nanaša, ne posreduje delavcem vsakokrat, ko se spremeni in dopolni, prav tako pa novozaposlenim ter vsem drugim navzočim na delovnem mestu in v delovnem procesu ob pričetku dela (prvi odstavek 18. člen);

7. ne omogoči delavcu na njegovo zahtevo vpogled v veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja (drugi odstavek 18. člena);

8. ne zagotavlja delavcem osebne varovalne opreme ter njene uporabe, v primeru, da sredstva za delo in delovno okolje, kljub varnostnim ukrepom ne zagotavlja varnosti in zdravja pri delu (četrti alineja 19. člena);

9. ne opravlja periodičnih preiskav škodljivosti delovnega okolja ter tako ne preverja ustreznih delovnih razmer (peta alineja 19. člena);

10. ne opravlja periodičnih pregledov in preizkusov delovne opreme ter tako ne preverja njihove skladnosti s predpisi o varnosti in zdravju pri delu (šesta alineja 19. člena);

11. ne zagotavlja varnega delovnega okolja in varne uporabe delovne opreme (sedma alineja 19. člena);

12. ne zagotavlja zdravstvenih pregledov (osma alineja 19. člena);

13. ne sprejme ukrepov za zagotovitev prve pomoči delavcem ter drugih navzočih oseb ter ukrepov za sodelovanje z nujno zdravniško pomočjo in reševalno službo (prvi odstavek 20. člena);

14. ne sprejme ukrepov za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacije delavcev ter ukrepov za zagotovitev sodelovanja z zunanjimi službami za varstvo pred požarom, v skladu s posebnimi predpisi (21. člen);

15. ne določi ukrepov iz 20. in 21. člena in števila delavcev za njihovo izvajanje prilagojenih naravi dejavnosti in številu zaposlenih delavcev in upošteva druge navzoče osebe v delovnem procesu (22. člen);

16. ne poskrbi za tako ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje za nasilje zmanjša, in ki omogoča dostop pomoči na ogroženo delovno mesto, na tistih delovnih mestih, kjer obstaja večja nevarnost za nasilje s strani tretjih oseb (prvi odstavek 23. člena);

17. ne načrtuje postopke za primere nasilja na delovnem mestu ter ne seznanja z njimi delavce, ki na takih delovnih mestih delajo (drugi odstavek 23. člena);

18. ne sprejme ukrepov za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnih tveganj na delovnih mestih, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev (24. člen);

19. da v uporabo objekt ne da bi pridobil dokumentacijo v zvezi z nadaljnjim delom po predpisih o zagotavljanju varnosti in zdravja na začasnih in premičnih gradbiščih in ne da bi ocenil tveganje (prvi odstavek 25. člena);

20. da v uporabo delovno opremo in ostala sredstva za delo, ne da bi pridobil potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja njihovo skladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami oziroma potrebno dokumentacijo po predpisih o varnosti in zdravju pri uporabi sredstev za delo (drugi odstavek 25. člena);

21. da nevarne kemične snovi v uporabo delavcem, ki niso opremljene z varnostnim listom, v katerem je proizvajalec oziroma dobavitelj navedel vse varnostno-tehnične podatke, ki so pomembni za ocenjevanje tveganja pri delu s temi snovmi in ne zagotovi vseh varnostnih ukrepov, ki izhajajo iz varnostnega lista (prvi odstavek 26. člena);

22. ne zagotovi varnostnega lista v slovenskem jeziku, razen v primeru ko je lahko varnostni list tudi v tujem jeziku, v skladu s pogoji, ki jih določa predpis o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (drugi odstavek 26. člena);

23. ne zagotovi, kadar je to potrebno, prevod varnostnega lista v jezik, ki ga delavec razume (tretji odstavek 26. člena);

24. ne obvesti takoj vseh delavcev, ki so ali bi lahko bili izpostavljeni resni in neposredni nevarnosti, o navzočem tveganju in varnostnih ukrepih (prvi odstavek 27. člena);

25. v primeru resne, neposredne in neizogibne nevarnosti z ukrepi in navodili delavcem ne omogoči, da ustavijo delo in se napotijo na varno (drugi odstavek 27. člen);

26. razen v izjemnih primerih in iz utemeljenih razlogov pozove delavce na delo, ko je še navzoča resna in neposredna nevarnost (tretji odstavek 27. člena);

27. za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu ne določi enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu (prvi odstavek 28. člena);

28. strokovnemu delavcu ne omogoči strokovno neodvisnega opravljanja nalog po tem zakonu ali mu ne zagotovi primernega časa ter dostopa do vseh potrebnih podatkov ali mu ne omogoči izpopolnjevanja znanja, ali strokovnega delavca zaradi njegovega dela postavi v manj ugoden položaj ali v položaj, da trpi druge škodljive posledice v zvezi z njegovim delom (četrty odstavek 28. člena);

29. v izjavi o varnosti z oceno tveganja ne načrtuje in ne določi aktivnosti in ukrepov za ohranjanje in krepitev zdravja ter zavarovanje zdravja pred nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi ter za njih ne zagotovi potrebnih sredstev in načina spremljanja njihovega izvajanja (prvi odstavek 32. člena);

30. ne zagotovi, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravje pri delu izvaja izvajalec medicine dela (prvi odstavek 33. člena);

31. ne zagotovi zdravstvenih pregledov delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu (prvi odstavek 36. člena);

32. ne obvešča delavcev o varnem in zdravem delu ali jih ne seznanja o vrstah nevarnosti v delovnem okolju in na delovnem mestu o potrebnih varnostnih ukrepih ter o delavcih zadolženih za izvajanje ukrepov prve pomoči, požarnega varstva in evakuacije (prvi in drugi odstavek 37. člena);

33. ne zagotovi, da imajo na mestu, kjer preti neposredna in neizogibna nevarnost, dostop le tisti delavci, ki so za delo na takem mestu dobili posebna navodila delodajalca (tretji odstavek 37. člena);

34. ne poskrbi, da delavci drugega delodajalca prejmejo informacije o tveganjih glede varnosti in zdravja pri delu, vključno z izjavo o varnosti, in informacije o delavcu, ki je določen za prvo pomoč, požarno varstvo in evakuacijo delavcev (četrty odstavek 37. člena);

35. ne opremi delovnih mest in sredstev za delo z znaki za obvestila in za nevarnost ter navodili za varno delo, v skladu s posebnimi predpisi (peti odstavek 37. člena);

36. ne usposablja delavcev za varno opravljanje dela ali ne prilagaja in po potrebi obnavlja ter spreminja vsebine usposabljanja (prvi in drugi odstavek 38. člena);

37. ne preverja usposobljenosti za varno delo na delovnem mestu (tretji odstavek 38. člena);

38. ne določi obveznih občasnih preizkusov teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, kjer iz ocene tveganja izhaja večja nevarnost za nezgode in poklicne bolezni, in za tiste delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše, ali ne spoštuje predpisanega roka (četrty in peti odstavek 38. člena);

39. ne zagotovi usposabljanja delavcev v njihovem delovnem času in za delavce brezplačno (sedmi odstavek 38. člena);

40. s pisnim sporazumom ne določi skupnih ukrepov za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter delavca za zagotovitev varnosti svojih delavcev oziroma delavca, odgovornega za izvajanje teh ukrepov na delovišču, kjer hkrati opravlja dela dvoje ali več delodajalcev (39. člen);

41. o delih ne obvesti inšpekcije dela pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni. (40. člen);

42. ne prijavi takoj vsake nezgode s smrtnim izidom oziroma nezgode, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivne nezgode, nevarnega pojava in ugotovljene poklicne bolezni (prvi odstavek 41. člena);

43. ne omogoči delavcem, da sodelujejo pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi (prvi odstavek 45. člena);

44. se z delavci ali njihovimi predstavniki ne posvetuje o oceni tveganja ter o vsakem ukrepu, ki lahko vpliva na varnost in zdravje pri delu, o izbiri strokovnega delavca, izvajalca medicine dela in delavca za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo, o obveščanju delavcev in organizaciji usposabljanja (prvi odstavek 46. člena);

45. ne posreduje predstavnikom delavcev in sindikatom, ki so organizirani pri delodajalcu, izjave o varnosti z oceno tveganja, poročila o stanju varnosti in zdravja pri delu ter izvedenih varnostnih ukrepih iz 63. člena zakona ter evidenc in poročil o nezgodah pri delu, ki jih delodajalec vodi v skladu s predpisi, na običajen način (drugi odstavek 46. člena);

46. ne objavi listin iz drugega odstavka 46. člena javno, na običajen način v primeru, da pri delodajalcu ni izvoljenih predstavnikov delavcev in ni organiziranih sindikatov (tretji odstavek 46. člena);

47. ne omogoči delavskemu zaupniku za varnost in zdravje pri delu način dela in pravic, ki veljajo za svet delavcev (prvi odstavek 47. člena);

48. ne seznanjati sveta delavcev ali delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu ter sindikatov pri delodajalcu z ugotovitvami, predlogi ali ukrepi organov nadzora (četrti odstavek 48. člena);

49. ne zagotavlja ustreznih oblik usposabljanja za izvajanje nalog članov sveta delavcev oziroma delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu (peti odstavek 48. člena);

50. ne odstrani z dela, z delovnega mesta in delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu v nasprotju z določili prvega in drugega odstavka 51. člena (tretji odstavek 51. člena);

51. ne hrani vse dokumentacije po tem zakonu ali ne vodi predpisane evidence (61. in 62. člen).
(2) Z globo od 500 do 4.000 evrov se kaznuje odgovorna oseba delodajalca, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

86. člen **(prekrški delavca)**

Z globo od 100 do 1.000 evrov se kaznuje za prekršek delavec, ki:

1. ne uporablja pravilno delovne opreme ter drugih sredstev vključno z varnostnimi napravami in osebne varovalne opreme v skladu z njenim namenom (prva in druga alineja prvega odstavka 50. člena);
2. takoj ne obvesti delodajalca ali delavce, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali o drugem pojavu, ki bi lahko pri delu ogrozil njegovo zdravje in varnost ali zdravje in varnost drugih oseb (tretja alineja prvega odstavka 50. člena);
3. ne sodeluje z delodajalcem in delavci, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu toliko časa, da se vzpostavi varno delovno okolje in delovni pogoji ter izvedejo ukrepi inšpekcije za delo (četrta alineja prvega odstavka 50. člena);
4. dela ali je na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih substanc, (prvi odstavek 51. člena);
5. dela ali je na delovnem mestu pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, kjer je zaradi večjih nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja (drugi odstavek 51. člena);
6. se ne odzove in ne opravi zdravstvenega pregleda, ki ustreza tveganjem za varnost in zdravje pri delu na delovnem mestu (drugi odstavek 54. člena).

87. člen **(prekrški samozaposlenih delavcev)**

Z globo od 500 do 10.000 evrov se kaznuje za prekršek samozaposleni delavec, ki:

1. ne oceni tveganja (prvi odstavek 56. člena);
2. ne izdelava pisne izjave o varnosti z oceno tveganja in ne določi ukrepov za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, če ugotovi, da obstajajo nevarnosti za nezgode, poklicne bolezni in bolezni povezane z delom (drugi odstavek 56. člena);
3. pri svojem delu ne uporablja sredstev za delo in osebne varovalne opreme, ki ustreza tveganjem pri delu in predpisanim varnostnim in zdravstvenim zahtevam (57. člen);
4. se ne vključi v pisni sporazum in ne izvaja skupnih ukrepov za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na deloviščih iz 39. člena tega zakona (58. člen);
5. ne prijavi inšpekciji dela nezgode pri delu, zaradi katere je nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ugotovljene poklicne bolezni in nevarnega pojava (59. člen);

6. ne sprejme ukrepov za zagotovitev varstva pred požarom v skladu z 21. členom tega zakona (60. člen).

88. člen
(prekrški imetnikov dovoljenja za delo)

Z globo od 1.000 do 20.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik – imetnik dovoljenja za delo, ki

1. ne opravlja strokovnih nalog skrbno in po pravilih stroke (prvi odstavek 68. člena);
2. pri izvajanju strokovnih nalog izda listino, ki ne omogoča sledljivosti in preglednosti (drugi odstavek 68. člena).

89. člen
(pristojnost za izrekanje globe v okviru razpona)

Ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške, lahko inšpekcija, ki opravlja nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona, izreče globo za prekrške po tem zakonu, glede na težo in okoliščine prekrška, v katerikoli višini predpisanega razpona.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

90. člen
(izdaja izvršilnih predpisov)

(1) Minister, pristojen za delo in minister, pristojen za zdravje izdeta izvršilne predpise iz tega zakona v roku dvanajst mesecev od uveljavitve tega zakona.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena izdeta minister, pristojen za delo in minister, pristojen za zdravje izvršilne predpise iz drugega odstavka 30. člena, iz 31. člena, iz drugega odstavka 36. člena in iz 73. člena v roku šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

91. člen
(uporaba izvršilnih predpisov)

Dokler ne bodo izdani izvršilni predpisi iz tega zakona, se uporabljajo, če niso v nasprotju z določbami tega zakona in drugimi predpisi, naslednji izvršilni predpisi:

- Pravilnik o varstvu pri nakladanju in razkladanju motornih vozil (Uradni list SFRJ, št. 17/66);
- Pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z dvigali (Uradni list SFRJ, št. 30/69);
- Navodilo o načinu prijavljanja in raziskovanja nesreč pri delu (Uradni list SRS, št. 9/78);
- Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu (Uradni list SRS, št. 15/79);
- Pravilnik o evidencah in prijavih s področja varstva pri delu (Uradni list SRS, št. 1/84, 18/87 in 35/88);
- Pravilnik o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka (Uradni list RS, št. 29/92);
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih (Uradni list RS, št. 89/1999, 39/2005);

- Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Uradni list RS, št. 89/1999, 39/2005);
- Pravilnik o varnostnih znakih (Uradni list RS, št. 89/1999, 39/2005, 34/2010);
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu s slikovnim zaslonom (Uradni list RS, št. 30/2000, 73/2005);
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu na ribiških ladjah (Uradni list RS, št. 6/2001, 39/2005);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu (Uradni list RS, št. 7/2001);
- Pravilnik o minimalnih zahtevah pri zagotavljanju medicinske oskrbe posadke na ladjah (Uradni list RS, št. 28/2001, 25/2006);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 100/2001, 39/2005, 53/2007);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu (Uradni list RS, št. 4/2002, 39/2005);
- Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (Uradni list RS, št. 87/2002, 29/2003-popr., 124/2006);
- Pravilnik o pogojih in postopku za pridobitev dovoljenja za delo za opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 42/2003);
- Pravilnik o seznamu poklicnih bolezni (Uradni list RS, št. 85/2003);
- Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu (Uradni list RS, št. 35/2004);
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Uradni list RS, št. 101/2004);
- Pravilnik o zagotavljanju varnosti in zdravja pri ročnem premeščanju bremen (Uradni list RS, št. 73/2005);
- Uredba o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Uradni list RS, št. 83/2005);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu (Uradni list RS, št. 93/2005);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti vibracijam pri delu (Uradni list RS, št. 94/2005);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 101/2005);
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu (Uradni list RS, št. 17/2006 (18/2006 - popr.));
- Pravilnik o stalnem strokovnem usposabljanju in izpopolnjevanju strokovnih delavcev, ki opravljajo naloge varnosti pri delu (Uradni list RS, št. 112/2006);
- Pravilnik o organizaciji, materialu in opremi za prvo pomoč na delovnem mestu (Uradni list RS, št. 136/2006);
- Uredba o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti umetnim optičnim sevanjem (Uradni list RS, št. 34/2010).

92. člen

(prenehanje uporabe izvršilnih predpisov)

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, se prenehajo uporabljati naslednji izvršilni predpisi:

- Splošni pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu (Uradni list FLRJ, št. 16/47 in 36/50, členi: 11 do 25, 33 do 39, 40 in 41, 42 do 49, 76, 77, 86, 87, 100 do 103, 152 do 183);

- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu v konopljarnah (Uradni list FLRJ, št. 46/47);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu v steklarnah (Uradni list FLRJ, št. 14/48 in 17/48);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu v kamnolomih in opekarnah ter pri kopanju gline, peska in gramoza (Uradni list FLRJ, št. 69/48);
- Pravilnik o varstvenih ukrepih pri ravnanju z razstrelivom in obstreljevanju, miniranju, v rudnikih, kamnolomih in drugih delih (priloga št. 8 Uradnega lista FLRJ, št. 98/49);
- Pravilnik o tehničnih in zdravstveno-tehničnih ukrepih pri delu pri kemično tehnoloških procesih (priloga št. 9 Uradnega lista FLRJ, št. 55/50, razen 86. člena);
- Pravilnik o tehničnih in zdravstveno-tehničnih varnostnih ukrepih pri delu v črni metalurgiji (Uradni list FLRJ, št. 7/55);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih na morskih ladjah (Uradni list FLRJ, št. 6/57 in 32/58);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri potapljaških ladjah (Uradni list FLRJ, št. 36/58);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri mehaničnem predelovanju in obdelovanju lesa in podobnih materialov (Uradni list FLJR, št. 40/61);
- Pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri luškem transportnem delu (Uradni list SFRJ, št. 14/64);
- Pravilnik o varstvu pri vzdrževanju motornih vozil in prevozu z motornimi vozili (Uradni list SFRJ, št. 55/65);
- Pravilnik o varstvu pri delu in o tehničnih ukrepih za acetilenske razvijalnike in acetilenske postaje (Uradni list SFRJ, št. 6/67 in 27/69);
- Odredba o prepovedi razmaščevanja in čiščenja kovinskih delov in predmetov in drugih snovi z motornimi bencini (Uradni list SFRJ, št. 23/67);
- Pravilnik o varstvu pri kmetijskem delu (Uradni list SFRJ, št. 34/68);
- Pravilnik o zagotovitvi nastanitve in prehrane oziroma prevoza delavcev od kraja, kjer stanujejo, do kraja, kjer delajo in nazaj (Uradni list SFRJ, št. 41/68);
- Pravilnik o varstvu pri izdelovanju razstreliv in smodnika in pri manipuliranju z razstrelivi in smodnikom (Uradni list SFRJ, št. 55/69);
- Pravilnik o posebnih ukrepih in normativih za varstvo pri obdelovanju in predelovanju kož, krzna in krznenih odpadkov (Uradni list SFRJ, št. 47/70);
- Pravilnik o varstvu pri delu pri termičnem obdelovanju zlitin lahkih kovin v kopelih z nitratnimi solmi (Uradni list SRS, št. 26/75);
- Pravilnik o tehničnih normativih za livarsko industrijo (Uradni list SFRJ, št. 14/79);
- Navodilo o evidencah s področja varstva pri delu (Uradni list SRS, št. 32/80);
- Pravilnik o varstvenih ukrepih za delo s snovmi, ki vsebujejo poliklorirane bifenile, poliklorirane naftalene in poliklorirane terfenile (Uradni list SRS, št. 13/85);
- Pravilnik o osnovah za opravljanje nalog varstva pri delu (Uradni list SRS, št. 27/87);
- Pravilnik o varstvu pri delu pri gradnji predorov, rovov in podkopov (Uradni list SRS, št. 26/88);
- Pravilnik o preiskavah delovnega okolja, pregledih in preizkusih sredstev za delo (Uradni list SRS, št. 35/88);
- Pravilnik o varstvu pri delu na železnicah (Uradni list SRS, št. 36/89);
- Pravilnik o varstvenih ukrepih pri izdelavi in dodelavi papirja, kartona in lesovine (Uradni list SRS, št. 36/89);
- Pravilnik o varstvu pri delu v grafični industriji (Uradni list RS, št. 7/92);
- Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z ocenjevanjem tveganja (Uradni list RS, št. 30/00).

93. člen
(prenehanje veljavnosti zakona)

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o varnosti in zdravju pri delu pri delu (Uradni list RS, št. 56/99 in 64/01).

94. člen
(vacatio legis)

Ta zakon začne veljati po izteku šestih mesecev od dneva objave v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Člen določa namen zakona, podlago oziroma evropski predpis, na katerem temelji zakon in subjekte, ki so udeleženi pri izdaji določenih izvedbenih aktov, ter hierarhijo aktov, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

K 2. členu

Predlog tega člena ureja personalno veljavnost zakona. Zakon se uporablja za vse osebe, ki so navzoče v delovnem procesu, tako v javnem kot v zasebnem sektorju.

Drugi odstavek določa izjemo od uporabe zakona. Izjeme so določene za nekatere javne službe in za področje rudarstva, katere imajo zaradi posebnih značilnosti teh dejavnosti posamezna vprašanja varnosti in zdravja pri delu urejena s posebnimi predpisi, vendar morajo biti tudi ta vprašanja, ki so urejena v posebnih predpisih v skladu z načeli tega zakona. Določitev teh izjem je tudi v skladu z drugim odstavkom 2. člena Direktive Sveta 89/391/EGS (v nadaljevanju: direktiva).

K 3. členu

V predlogu tega člena so opredeljene definicije posameznih pojmov, ki so potrebne za enotno razumevanje in izvajanje zakona. Nekateri pojmi, ki so definirani v veljavnem Zakonu o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/1999 in 64/2001), so bili po uveljavitvi zakona definirani v podzakonskih aktih, ki izvajajo posamezne določbe zakona in niso več potrebni za samo razumevanje predlaganega zakona.

Splošna definicija pojma delavca se v predlogu zakona ni spremenila glede na veljavni zakon. To je oseba, ki pri delodajalcu opravlja delo, na podlagi pogodbe o zaposlitvi, kot delavec pa se šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi opravlja delo za delodajalca, ali opravlja samostojno poklicno, kmetijsko ali drugo dejavnost in oseba, ki pri delodajalcu opravlja delo zaradi usposabljanja.

Splošna definicija pojma delodajalec je povzeta po Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/2002, 79/2006-ZZZPB-F, 46/2007 - Odl.US, 103/2007, 45/2008-ZArbit, 83/2009 - Odl.US). Kot delodajalec se šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi podlagi nudi delo delavcem, razen oseb, ki nudijo delo delavcem v gospodinjstvu, katere izključuje direktiva. Prav tako se kot delodajalec šteje tudi kmet ali fizična oseba, ki s člani svojih gospodarstev oziroma z družinskimi člani opravlja kmetijsko, pridobitno ali drugo dejavnost. Če navedena oseba opravlja navedeno dejavnost brez drugih zaposlenih oseb oziroma ne vključuje drugih oseb v delovni proces, se šteje kot samozaposleni iz V. poglavja tega zakona. Zakon pa izrecno določa tudi situacijo, ko se napoteni delavci vključujejo v delovni proces uporabnika napotenih delavcev. Po določbah tega zakona se kot delodajalec šteje tudi uporabnik napotenih delavcev.

V tretji točki je definiran pojem nezgode pri delu. Definicija je povzeta po metodologiji ESAW (European Statistics of Accidents at Work)

V tem členu so definirani tudi pojmi poznani že v veljavnem zakonu. Tako so v tem členu določene definicij nevarnega pojava, delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu,

sredstva za delo in strokovni delavec. Predlog tega člena pa prinaša tudi nove opredelitve pojmov preventivni ukrep, delovni proces, aktivnosti in ukrepi za ohranjanje in krepitev zdravja ter izvajalec medicine dela. Od teh definicij je treba izpostaviti aktivnosti in ukrepe za ohranjanje in krepitev zdravja, ki so nov institut v sistemu varnosti in zdravja pri delu.

K 4. členu

Člen ureja institut Nacionalnega programa varnosti in zdravja pri delu. V členu je določena vsebina nacionalnega programa in subjekti, ki sodelujejo pri pripravi, sprejemanju, spremembi in dopolnitvi ter reviziji nacionalnega programa in njegovih izvedbenih dokumentov. K sprejemu strateškega dokumenta Republiko Slovenijo zavezuje tudi 4. člen konvencije MOD, št. 155.

K 5. členu

Temeljna načela niso predmet sankcioniranja. Pomenijo usmeritev pri razumevanju določb zakona ter so v veliki meri povzeta iz mednarodnih dokumentov in aktov. Posamezna temeljna načela so praviloma izpeljana v posameznih členih, ki sodijo v obligacijski del zakona. V predlogu tega člena je poudarjena vrhovna odgovornost in obveznost delodajalca, da zagotavlja varno in zdravo delo delavcu. To obveznost poudarja 16. člen konvencije MOD, št. 155 in 5. člen direktive. Zakon v III. poglavju, Obveznosti delodajalcev, natančneje določa dolžnosti delodajalca, ki vodijo v zagotovitev varnosti in zdravja pri delu. K zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu prispeva preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje nevarnosti pri delu, obveščanje in usposabljanje delavcev ter ustrezna organizacija in zagotavljanje potrebnih materialnih sredstev. Načelo je v nadaljevanju konkretizirano.

K 6. členu

Predlog člena vsebuje napotilo delodajalcu, da je dolžan zagotoviti aktivnosti in ukrepe za krepitev zdravja. Načelo zavezuje delodajalca, da posebno skrb posveti tudi zdravju pri delu in je konkretizirano v kasnejših členih. Načelo zagotavlja aktivnejše angažiranje medicine dela pri zgodnjem preprečevanju poškodb pri delu in bolezni, povezanih z delom.

K 7. členu

Določba določa, da je delodajalec dolžan pri načrtovanju vseh aktivnosti, ki bi lahko vplivale na varnost in zdravje delavcev, upoštevati vse vplive na varno in zdravo delo delavcev ter da so okolje, postopki, prostori, oprema in snovi primerni in v skladu z namenom uporabe. S tem načelom se opredeljuje obveznosti delodajalcev, da že v postopku načrtovanja, torej v najzgodnejši fazi na primeren način urejajo varnost in zdravje delavcev, ki bodo kakorkoli vključeni v delovni proces.

K 8. členu

Načelo določa, da je delodajalec vedno odgovoren za področje varnosti in zdravja pri delu, tudi v primeru, če strokovne naloge varnosti pri delu prenese na strokovnega delavca ali strokovno zunanjo službo oziroma strokovne naloge na področju zdravja pri delu na izvajalca medicine dela. Posebej je tudi poudarjeno, da kakršnekoli obveznosti delavca na tem področju, ne vplivajo na odgovornost delodajalca. V povezavi s tem načelom so vloga in naloge strokovnega delavca in izvajalca medicine dela predpisane v III. poglavju, med obveznostmi delodajalca.

K 9. členu

Določba tega člena se povezuje s prejšnjimi načeli in določa temeljna doktrinarna načela, ki jih naj delodajalec zasleduje pri načrtovanju politike varnosti in zdravja pri delu. Direktiva zahteva, da mora delodajalec prilagajati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu spremenjenim okoliščinam in stalno izboljševati stanje oziroma stopnjo varnosti in zdravja pri delu. Področje varnosti in zdravja pri delu mora biti del načrtovanja poslovne politike delodajalca. S predlogom tega člena se posredno določa hierarhija ravnanja in ukrepov delodajalca pri zagotavljanju varnega in zdravega dela delavcev.

K 10. členu

Ta člen določa pomembno načelo pri zagotavljanju varnosti in zdravju pri delu, in sicer, da so vse obveznosti delodajalca urejene v poglavju Obveznosti delodajalca, hkrati tudi pravice delavca v zvezi z njegovim varnim in zdravim delom. Iz načela izhaja, da sta temeljna subjekta varnega in zdravega dela delodajalec in delavec.

K 11. členu

Pravica delavca do dela in delovnega okolja, ki mu zagotavlja varnost in zdravje pri delu je hkrati tudi obveznost delodajalca iz 5. člena zakona, saj mora delodajalec delavcu zagotoviti varno in zdravo delo v skladu z določbami zakona. Pravica je izpeljana iz ustavnega načela o nedotakljivosti življenja ter pravice do osebnega dostojanstva in varnosti kot temeljnih človekovih pravic. Ostale pravice delavca pa so urejene v IV. poglavju zakona.

K 12. členu

V tem členu je določena dolžnost delavca, da mora tudi sam skrbeti za lastno varnost in zdravje tako, da spoštuje in izvaja ukrepe delodajalca za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Odgovornost delodajalca, da zagotovi varnost in zdravje pri delu ne more biti realizirana, če delavec njegovih ukrepov ne upošteva. Navedena obveznost delavca je urejena v poglavju o pravicah in dolžnostih delavcev in tudi v 13. členu direktive.

Tretji odstavek tega člena pa skupaj s prvim odstavkom zavezuje delavca, da pravilno (v skladu z navodili oziroma ukrepi) uporablja varnostne naprave ter sredstva za delo, varnostne naprave in osebno varovalno opremo.

K 13. členu

Člen določa, da se morajo delodajalci in delavci oziroma njihovi predstavniki o vprašanih varnosti in zdravja pri delu medsebojno obveščati, skupno posvetovati ter soodločati. Delodajalci imajo obveznost vključiti v oblikovanje politike varnosti in zdravja pri delu tudi delavce, neposredno ali preko svojih predstavnikov, na podlagi tega zakona in predpisov o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Takšno sodelovanje na področju varnosti in zdravja pri delu zahteva tudi direktiva in konvencija MOD, št. 155. Načelo sodelovanja delavcev pri upravljanju je v zakonu konkretizirano v določbah členov, ki urejajo sodelovanje delavcev pri odločanju o varnosti in zdravju pri delu.

K 14. členu

Načelo določa, da je delavec razbremenjen finančnih obveznosti pri zagotavljanju varnosti in zdravja, hkrati pa mu zakon v primeru zdravstvenih posledic zaradi opravljanja dela zagotavlja enak materialni in socialni položaj, ki ga je dosegel do trenutka, ko je utrpel nezgodo pri delu ali je zbolel. Načelo je treba spoštovati pri vseh aktivnostih s področja varnosti in zdravja pri delu. Takšno obremenitev delodajalcev oziroma razbremenitev delavcev določata tako direktiva kot konvencija MOD, št. 155.

K 15. členu

Člen določa medsebojno sodelovanje med vsemi subjekti, ki delujejo na področju varnosti in zdravja pri delu. To so subjekti, ki so dogovorni za varnost in zdravje pri delu, zainteresirani subjekti, katerih interes je čim višja raven varnosti in zdravja pri delu (nosilci socialnega zavarovanja, zavarovalnice), in kvalificirani subjekti, ki imajo obveznost vplivati v izobraževalnem sistemu na kulturo dela in zavest o varnem in zdravem delu ali pa so usposobljeni za opravljanje strokovnih nalog na tem področju. Določba predpisuje sodelovanje pri načrtovanju skupnih dejavnosti med subjekti, katerih namen je dosega višje ravni varnosti in zdravja pri delu ter splošen razvoj varnostne kulture. Zakon posebej določa, da zavarovalnice in zavodi s področja zdravstvenega zavarovanja ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo sredstva, ki so za ta namen potrebna. Zakon pa povezuje načrtovanje skupnih aktivnosti tudi z izvrševanjem obveznosti delodajalca iz zavarovanja za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni, ki bo odvisna od ravni varnosti in zdravja pri delu pri delodajalcu.

K 16. členu

Z določbo tega člena se kot temeljno načelo uzakonja v pravni ureditvi varnosti in zdravja pri delu zaveza, da morata biti vzgoja in izobraževanje iz varnosti in zdravja pri delu sestavni del programov izobraževanja na šolah vseh vrst in stopenj, saj je poznavanje temeljev varnosti in zdravja pri delu neločljiv sestavni del kateregakoli usposabljanja za katerokoli delo.

Vpeljava vsebin varstva in zdravja pri delu v izobraževalne programe je tudi v skladu s konvencijo MOD, št. 155.

K 17. členu

Člen določa temeljno dolžnost delodajalca, da pisno oceni tveganja, katerim so delavci izpostavljeni ali bi lahko bili izpostavljeni pri delu. Ker zakon ne predvideva več izvršilnega predpisa, ki je določal način izdelave izjave o varnosti, njeno vsebino ter podatke, na katerih mora temeljiti ocena tveganja, so posamezni koraki postopka ocenjevanja tveganja določeni s to določbo.

Ocenjevanje tveganja obsega predvsem identifikacijo nevarnosti, ugotovitev, kdo od delavcev bi bil lahko izpostavljen identificiranim nevarnostim, oceno obstoječega tveganja, odločitev o tem, ali je tveganje sprejemljivo in odločitev o uvedbi ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja.

K oceni tveganja delodajalec priloži zapisnik o posvetovanju z delavci oziroma njihovimi predstavniki.

Ocena tveganja je dokument, ki ga mora delodajalec dopolnjevati oziroma popraviti vsakokrat, ko se spremenijo okoliščine, na katerih je temeljilo ocenjevanje tveganja, ko sprejeti ukrepi niso več zadostni oziroma ustrezni ter v primeru novih možnosti in načinov za izpopolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja tveganja.

Ocenitev tveganj je podlaga za sprejem izjave o varnosti z oceno tveganja, ki jo delodajalec sprejme v pisni obliki.

Zakon predpisuje vsebino izjave o varnosti, ki je odvisna od vrste in obsega dejavnosti delodajalca in temelji na ocenitvi tveganj. Izjava o varnosti vsebuje predvsem načrt delodajalca za izvedbo predpisanih zahtev in sprejetih ukrepov, načrte in postopke za izvedbo ukrepov v primerih neposredne nevarnosti. Z izjavo o varnosti delodajalec opredeli obveznosti in odgovornosti oseb, ki so pri delodajalcu odgovorne za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter obveznosti in odgovornosti delavcev in določi aktivnosti in ukrepe za krepitev in ohranjanje zdravja delavcev in način njihovega izvajanja ter posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo.

K 18. členu

Zakon določa, da je delodajalec dolžan izjavo o varnosti z oceno tveganja objaviti. Delodajalec izjavo o varnosti z oceno tveganja objavi, ko jo sprejme ter vsakokrat, ko jo dopolni oziroma spremeni. Delodajalec objavo izvede na običajen in primeren način, ki omogoča, da se z njo seznanijo vsi delavci. Delodajalec je dolžan izjavo o varnosti z oceno tveganja posredovati vsakokrat novo zaposlenim delavcem. Z izjavo o varnosti z oceno tveganja je delodajalec dolžan seznaniti tudi vse osebe, ki se nahajajo na določenem delovnem mestu in kjer se lahko pričakuje, da bodo ti izpostavljeni tveganjem, ki so opredeljena v izjavi o varnosti z oceno tveganja.

Poleg navedenih primerov, pa je delodajalec dolžan delavcu omogočiti na vpogled veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja, kadarkoli delavec to zahteva.

K 19. členu

Člen določa najpomembnejše naloge delodajalca, ki jih zakon v kasnejših določbah podrobneje razčlenjuje.

Delodajalec poveri opravljanje nalog varnosti pri delu strokovnemu delavcu, naloge varovanja zdravja pri delu pa izvajalcu medicine dela. V posebnih določbah zakon opredeljuje merila in način izbire strokovnih delavcev, njihove strokovne naloge in pristojnosti, oziroma način dela. Posebne določbe zakona urejajo naloge izvajalca medicine dela.

Določba določa dolžnost delodajalca, da obvešča delavce o uvajanju novih tehnologij in sredstev za delo ter o nevarnostih za nezgode in zdravstvene okvare, ki so povezane z njimi ter izdaja navodila za varno delo, da usposablja delavce za varno in zdravo delo, kar je podrobneje razdelano v posebnih določbah zakona.

Delodajalec zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo ter njeno uporabo, v primeru, da sredstva za delo in delovno okolje, kljub varnostnim ukrepom ne zagotavljajo varnosti in zdravja pri delu. S periodičnimi preiskavami škodljivosti delovnega okolja ugotavlja delodajalec ustrezne delovne razmere ter s periodičnimi pregledi in preizkusi delovne opreme

preverja njeno skladnost s predpisi o varnosti in zdravju pri delu. Delodajalec mora zagotavljati varno delovno okolje in uporabo varne delovne opreme.

Podrobneje so dolžnosti delodajalca v zvezi z zagotavljanjem varnega delovnega okolja, sredstev za delo, uporabe delovne opreme in osebne varovalne opreme opredeljene v podzakonskih predpisih.

K 20. členu

Člen določa dolžnost delodajalca, da zagotavlja prvo pomoč delavcem na delovnem mestu. Ukrepi, ki jih mora delodajalec sprejeti morajo upoštevati tudi druge navzoče osebe v delovnem procesu, prav tako pa mora delodajalec predvideti način sodelovanja z nujno zdravniško pomočjo in reševalno službo.

Natančnejše ukrepe za zagotavljanje prve pomoči na delovnem mestu, vključno s potrebnimi sredstvi, materialom in usposobljenimi delavci za nudenje prve pomoči, bo predpisal podzakonski akt, ki ga sprejme minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje.

K 21. členu

Dolžnost delodajalcev je, da zagotavljajo varstvo pred požarom in sprejmejo potrebne ukrepe za evakuacijo ter ukrepe za zagotovitev sodelovanja z zunanjimi službami. Upošteva pristojnost urejanja varstva pred požarom in evakuacije, ki sodi v delovno področje ministrstva, pristojnega za obrambo, ta člen odkazuje na uporabo posebnih predpisov.

K 22. členu

Ukrepi, ki jih delodajalec sprejme za zagotavljanje prve pomoči na delovnem mestu ter za požarno varstvo in evakuacijo delavcev, morajo upoštevati vrsto dejavnosti delodajalca in tveganja za nastanek teh dogodkov, število delavcev, kot tudi drugih oseb, ki se nahajajo v delovnem procesu in v delovnem okolju delodajalca. Upošteva navedeno, delodajalec tudi določi število usposobljenih delavcev s posebnimi zadolžitvami in na teh področjih.

K 23. členu

Določba posebej zavezuje delodajalca, da predvidi delovna mesta in delavce, ki so pri opravljanju svojega dela potencialno ogroženi s strani tretjih oseb. Lahko gre za dejavnost delodajalca, ki je takšne narave, da predstavlja nevarnost za nasilje tretjih oseb nad delavci oziroma za posamezna delovna mesta ali posamezna dela, pri katerih lahko pride do nasilja tretjih oseb nad delavci. Ko delodajalec takšna delovna mesta ali dela ugotovi in jih opredeli, je dolžan poskrbeti za tako ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje za nasilje zmanjša in ki omogoča dostop pomoči na ogroženo delovno mesto. V ta namen mora delodajalec načrtovati postopke v primeru nasilja na delovnem mestu ter z njimi seznaniti delavce, ki na takih delovnih mestih delajo.

K 24. členu

Člen opredeljuje dolžnost delodajalca, da sprejme ukrepe, za primere nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnih tveganj, kot je na primer stres ali

preobremenjenost, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev. Z ukrepi mora delodajalec ta tveganja preprečiti oziroma čim bolj omejiti. Vključitev zahtev o dolžnosti delodajalca na tem področju v zakon o varnosti in zdravju pri delu, omogoča inšpektorjem za delo tudi upravni nadzor in ukrepanje z izdajo ureditvenih odločb v upravnem postopku.

K 25. členu

Določba opredeljuje dolžnost delodajalca, da pred začetkom delovnega procesa v novem objektu pridobi za objekt dokumentacijo skladno s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja na začasnih in premičnih gradbiščih. Predpisana dokumentacija, ki mora biti izdelana za nov objekt je opredeljena v Uredbi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih. S 7. členom uredbe je med drugim določena dolžnost koordinatorja za varnost in zdravje, da pripravi dokumentacijo, ki ustreza značilnostim projekta in ki vsebuje ustrezne varnostne in zdravstvene podatke, ki jih je potrebno upoštevati pri vsakem nadaljnjem delu (v fazah uporabe, vzdrževanja, rušenja itd.). Ta dokumentacija mora biti pripravljena že v fazi priprave projekta. Če delodajalec sam ni tudi naročnik projekta, bo to dokumentacijo moral pridobiti od naročnika.

V drugem odstavku člen določa, da mora delodajalec, preden da delavcem v uporabo delovno opremo ter ostala sredstva za delo, pridobiti potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja njihovo skladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami za sredstva za delo ter potrebno dokumentacijo po predpisih o varnosti in zdravju pri uporabi sredstev za delo. Gre za uporabo delovne opreme, kot so stroji, orodja, naprave, ipd. ter sredstev za delo, na primer osebne varovalne opreme, ki vsa morajo imeti ustrezno predpisano dokumentacijo o skladnosti z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami. (tehnična dokumentacija, CE oznaka, izjava o skladnosti, ipd). V drugi alineji drugega odstavka te določbe pa je zajeta delovna oprema, ki jo delodajalec že uporablja v delovnem procesu in je podvržena zahtevam o periodičnih pregledih in preizkusih.

K 26. členu

Nevarne kemične snovi, ki jih delodajalec uporablja v delovnem procesu, morajo biti opremljene z varnostnim listom. Nevarne kemične snovi so definirane v Zakonu o kemikalijah in morajo biti, ko so dane v promet, že opremljene z varnostnim listom. V varnostnem listu morajo biti navedeni vsi varnostno-tehnični podatki, ki so pomembni za ocenjevanje tveganja pri delu s temi snovmi. S spremembo zakonodaje o kemikalijah (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kemikalijah (ZKem-B)- Ur.list RS, št.16/2008) vsebina varnostnega lista ni več predpisana s podzakonskim aktom, temveč zakon neposredno odkazuje na evropsko uredbo o kemikalijah, imenovano REACH .

Drugi pogoj, da delodajalec lahko da nevarno kemikalijo v uporabo v delovnem procesu pa je, da je na podlagi varnostnega lista tudi zagotovil vse varnostne ukrepe.

Praviloma mora delodajalec varnostni list zagotoviti v slovenskem jeziku. Izjeme so določene v Uredbi o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evaluaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) (Ur.list RS, št.23/2008), ki določa, da je varnostni list izjemoma lahko le v tujem jeziku, in sicer za poklicno ali laboratorijsko dejavnost v količinah, ki so manjše od 10 kilogramov na prejemnika na leto, pod pogojem, da je ta jezik prejemniku razumljiv in da prejemnik soglaša s takim varnostnim listom. Za prejemnika se v delovnem procesu smatra delavec.

Delodajalec mora, kadar je to potrebno, zagotoviti prevod varnostnega lista iz prejšnjega odstavka v jezik, ki ga delavec razume.

K 27. členu

V prvem odstavku določbe je opredeljena dolžnost delodajalca, da delavce obvesti o tem, da so izpostavljeni resni in neposredni nevarnosti, kot tudi v primeru, ko takšna nevarnost šele grozi. Ob tem mora delodajalec delavce obvestiti katera tveganja so prisotna in kakšni so varnostni ukrepi, da se lahko delavci pred nastalo ali potencialno nevarnostjo zavarujejo in se na ta način izognejo nevarnosti.

Z drugim odstavkom pa je določeno, kako mora delodajalec ravnati, ko resne in neposredne nevarnosti z varnostnimi ukrepi ni mogoče obvladati in postane neizogibna v posledicah za varnost in zdravje delavcev. V tem primeru mora delodajalec delavcem omogočiti, da prenehajo z delom in se, če je potrebno, povsem odstranijo iz delovnega okolja.

Delodajalec mora imeti utemeljene razloge, da lahko delavce pozove na delo, ko na delovnem mestu oziroma v delovnem procesu še obstoji resna in neposredna nevarnost. V tem primeru pa nevarnost ne sme biti (več) neizogibna in jo mora delodajalec že obvladovati.

K 28. členu

Delodajalec mora za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu določiti enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu, praviloma izmed zaposlenih delavcev. Število strokovnih delavcev je odvisno od vrste dejavnosti, s katero se delodajalec ukvarja, organiziranosti in obsežnosti delovnega procesa. Pomembno je tudi koliko delavcev dela v delovnem procesu, ki predstavlja tveganje za njihovo varnost in zdravje. Če se delovni proces odvija v več delovnih izmenah ali na več različnih lokacijah, bo delodajalec moral pri določitvi števila delavcev navedeno upoštevati. Število strokovnih delavcev in njihova izobrazba, je v delodajalčevi diskreciji, ob upoštevanju navedenih meril.

Strokovni delavec naloge varnosti pri delu opravlja neposredno za delodajalca in je na tem področju njegova podaljšana roka ter zato neposredno odgovoren delodajalcu. Da lahko strokovni delavec opravlja svoje naloge neodvisno, kar pomeni predvsem po pravilih stroke in za zagotavljanje pravic delavcev na področju varnosti pri delu, mu mora delodajalec omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog, mu zagotoviti primeren čas in dostop do vseh potrebnih podatkov ter mu omogočiti izpopolnjevanje znanja. Strokovni delavec pa zaradi svojega dela ne sme biti postavljen v manj ugoden položaj ali trpeti drugih škodljivih posledic v zvezi s svojim delom. Zagotovitev ustreznih delovnih pogojev in sredstev strokovnemu delavcu je v interesu tudi delodajalcu, ki je odgovoren za to področje.

Delodajalec lahko opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po tem zakonu, kadar strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci. Praviloma delodajalec izvajanje nalog varnosti pri delu zagotavlja sam oziroma z zaposlenimi strokovnimi delavci, kadar pa glede na naravo delovnega procesa, števila in izobrazbene strukture zaposlenih ali drugih objektivnih razlogov, izvajanja teh nalog ne more organizirati z lastnimi delavci, lahko za vse ali posamezne naloge najame zunanje službe.

V primeru, ko delodajalec za izvajanje strokovnih nalog najame zunanjo službo, pa mora s to službo sodelovati z namenom, da se ti izvajalci spoznajo z vsemi dejavniki, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na varnost in zdravje delavcev pri delu v delovnem procesu delodajalca. Delodajalec mora zunanji strokovni službi omogočiti dostop do podatkov o tveganjih, o varnostnih ter preventivnih ukrepih in o delavcih, zadolženih za izvajanje ukrepov, med drugim za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo.

K 29. členu

Člen primeroma opredeljuje osnovne, poglobitvene naloge strokovnega delavca za varnost pri delu. Naloge se v predlogu zakona ne spreminjajo bistveno od obstoječe ureditve.

Predlog zakona v drugem odstavku te določbe odkazuje na uporabo podzakonskega predpisa pri pogojih, ki jih bodo morali strokovni delavci izpolnjevati za opravljanje strokovnih nalog opravljanja periodičnih preiskav škodljivosti v delovnem okolju in opravljanja periodičnih pregledov in preizkusov delovne opreme. Za opravljanje teh nalog bo podzakonski predpis, na enak način kot v sedanji ureditvi predpisal kadrovske zahteve, ki jih mora strokovni delavec izpolnjevati ter druge pogoje.

Za vse ostale strokovne naloge je predlog zakona določil, da jih lahko opravlja strokovni delavec, ki opravi splošni del strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu. Ob takšni ureditvi je predvideno, da bo vsebina splošnega dela strokovnega izpita v primerjavi s programom po veljavni ureditvi, obsegala vsebine, ki bodo strokovnemu delavcu zagotovile potrebna znanja na področjih, ki jih strokovno delo teh delavcev obsega.

K 30. členu

Določba izrecno izpostavlja možnost, da delodajalci naloge varnosti pri delu opravljajo sami. Namen te določbe je omogočiti predvsem manjšim delodajalcem, ki opravljajo manj nevarne dejavnosti, ki ne predstavljajo večjih tveganj za poškodbe in za zdravje delavcev in katerih obvladovanje ni strokovno zahtevno, da sami ocenijo tveganja, po potrebi sprejmejo ukrepe, sami skrbijo za usposabljanje delavcev za varno delo, izdajajo ustrezna navodila za varno delo, kot tudi druge naloge zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu. V skladu z okvirno direktivo Sveta 89/391/EGS z dne, 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu, mora biti delodajalec za prevzem teh nalog ustrezno usposobljen. V ta namen predlog zakona predpisuje usposobitev in pridobitev znanj na tem področju v okviru splošnega dela izpita iz varnosti in zdravja pri delu ali pa usposabljanja za ta namen, kar bo podrobneje urejeno v podzakonskih predpisih.

K 31. členu

Določba predpisuje izdajo podzakonskega predpisa, s katerim bo Minister pristojen za delo, predpisal pogoje, način in program za opravljanje strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu. Glede na določbo, ki daje delodajalcu možnost, da se z opravljenim splošnim delom strokovnega izpita usposobi za samostojno vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu, bo potrebno v podzakonskem predpisu ustrezno prilagoditi program splošnega dela izpita.

K 32. členu

Določba opredeljuje dolžnost delodajalca v zvezi z zagotavljanjem zdravja delavcev. Aktivnosti in ukrepe za krepitev in ohranitev zdravja ter za varovanje zdravja pred nezgodami pri delu, poklicnimi boleznimi ter boleznimi v zvezi z delom, mora delodajalec načrtovati in zagotoviti potrebna sredstva ter določiti način spremljanja izvajanja sprejetih ukrepov.

Smernice za pripravo in določitev aktivnosti in ukrepov za krepitev zdravja bo izdal minister, pristojen za zdravje. Glede na to, da ne gre za podzakonski predpis, določba posebej izpostavlja obveznost izdajatelja smernic, da se pri njihovi pripravi posvetuje s socialnimi partnerji ter da smernice objavi v Uradnem listu.

K 34. členu

Člen določa, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu opravlja izvajalec medicine dela.

Odvisno od vrste dejavnosti ter vrste in stopnje tveganj za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar delavcev, delodajalec poveri izvajalcu medicine dela, da zanj opravlja naloge, ki so v določbi tega člena primeroma navedene.

Izvajalec medicine dela sodeluje pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti, ter izvaja zdravstvene preglede delavcev. Sodeluje pri pripravi načrta delodajalca za nudenje prve pomoči, reševanja in evakuacije in sodeluje pri izvajanju usposabljanja delavcev in delodajalcev za splošne in specifične ukrepe prve pomoči, reševanja in evakuacije.

Seznanja delavce s tveganji, povezanimi z njihovim delovnim mestom in delovnim okoljem, ki lahko privedejo do funkcionalnih okvar, bolezni ali invalidnosti in spremlja stanje v zvezi s poklicnimi boleznimi ter boleznimi v zvezi z delom, odkriva vzroke zanje in pripravlja poročila za delodajalca s predlogi ukrepov.

Na podlagi analize zdravstvenega stanja delavcev predlaga delodajalcu izboljšave delovnega procesa, z namenom dopolnitve in nadgradnje ukrepov v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu. Posebej je izpostavljena tudi dolžnost, da sodeluje z osebnimi zdravniki delavcev in z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, z namenom izmenjave podatkov o zdravstvenem stanju delavcev ter pomoči pri ugotavljanju upravičenosti do začasne oziroma trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti, sodeluje v procesu poklicne rehabilitacije ter svetuje pri izbiri drugega ustreznega dela.

Na podlagi pisnega soglasja delavca lahko izvajalec medicine dela pridobi podatke o zdravstvenem stanju delavca in vpogleda v medicinske podatke pri osebnem zdravniku delavca. Na zahtevo osebnega zdravnika, mora izvajalec medicine dela o obremenitvah in zdravstvenih zahtevah delovnih mest.

K 34. členu

Pogoje, ki jih bodo morali izpolnjevati izvajalci medicine dela, bo določil minister, pristojen za zdravje.

K 35. členu

Določba napotuje strokovne delavce, ki so zadolženi za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev, da medsebojno sodelujejo. Področja varnosti pri delu ni mogoče ločiti od zagotavljanja zdravja delavcev, zato morajo strokovnjaki obeh področij medsebojno sodelovati, kar pomeni, da je iniciativa na strokovnjakih obeh področjih, da se povezujejo, medsebojno obveščajo in naloge, za katere so pooblaščen, izvajajo v sodelovanju, kadar je to potrebno.

K 36. členu

Delodajalci so dolžni zagotavljati zdravstvene preglede delavcev. V primerjavi z dosedanjimi ureditvijo, predlog zakona te zdravstvene preglede izrecno navezuje na tveganja za varnost in zdravje pri delu, ki so ugotovljena za posamezno delovno mesto. Delodajalci bodo morali delavcem omogočiti bolj usmerjene zdravstvene preglede in v takšnem obsegu, kot bodo utemeljeni na ugotovljenih tveganjih na delovnem mestu.

Podzakonski predpis, ki bo predpisal vrste, način, obseg in roke za zdravstvene preglede, bo predpisal tudi postopek priznavanja bolezni, povezanih z delom, z namenom vzpostavitve pogojev za odkrivanje, dokazovanje in verificiranje bolezni, povezanih z delom. Podzakonski predpis bo izdal minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo.

K 37. členu

Določbe o obveščanju in informiranju delavcev se v predlogu zakona ne spreminjajo. Dolžnost obveščanja in seznanja delavcev, posebej pa tako imenovanih »ranljivih skupin delavcev« je ena temeljnih dolžnosti delodajalca pri zagotavljanju varnega in zdravega dela. Delodajalec je dolžan, praviloma pisno obveščati delavce o varnem in zdravem delu. Ustna obvestila in navodila so dopuščena v izjemnih primerih, kadar delavcem grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje.

Delodajalec mora zagotoviti, da imajo na mestu, kjer preteča neposredna in neizogibna nevarnost, dostop le tisti delavci, ki so za delo na takem mestu dobili posebna navodila delodajalca. V teh primerih ne gre za običajni delovni proces in opravljanje dela, kjer neposredne in neizogibne nevarnosti praviloma ne sme biti, temveč za dela kot so reševanja, vzdrževanja, odprave napak ipd.

V primerih, ko pri delodajalcu opravljajo delo delavci drugega delodajalca, morajo tudi ti delavci prejeti vse informacije o tveganjih za varnost in zdravje pri delu, vključno z izjavo o varnosti, kakor tudi informacije o delavcu, ki je določen za prvo pomoč, požarno varstvo in evakuacijo delavcev. Običajno gre za dela, ki ne sodijo v redni delovni proces delodajalca, kot na primer čiščenja, vzdrževanja, varovanja in podobna dela, ki se pogodbeno oddajajo drugim pravnim subjektom.

Delodajalec mora delovna mesta in sredstva za delo opremiti z znaki za obvestila in za nevarnost ter navodili za varno delo v skladu s posebnimi predpisi. Tako je s Pravilnikom o varnostnih znakih določena obveznost delodajalca v zvezi z uporabo varnostnih znakov ter predpisani posamezni varnostni znaki, prav tako pa mora delodajalec delavcem zagotoviti ustrezna ustna ali pisna navodila o pomenu varnostnih znakov, ki se uporabljajo pri delu, in jih stalno obveščati o vseh potrebnih ukrepih v zvezi z njihovo uporabo.

K 38. členu

Določba tega člena ni bistveno spremenjena od veljavne ureditve. Usposabljanje delavcev za varno delo je zelo pomembna in odgovorna naloga delodajalca pri zagotavljanju varnega in zdravega dela. Za varno delo neusposobljen delavec oziroma delavec, ki ni bil seznanjen s tveganji na delovnem mestu, ima pravico delo odkloniti. Usposabljanje za varno delo se mora izvesti pred začetkom dela ob sklenitvi delovnega razmerja, prav tako je potrebno usposabljanje izvesti ponovno, kadar se v delovni proces uvedejo nove tehnologije, novo delovno sredstvo ali pride do kakršnekoli druge spremembe v delovnem procesu, zaradi katere se spremenijo tveganja za varno delo. Razumljivo je, da mora biti delavec ponovno ustrezno usposobljen za varno delo, če zamenja delovno mesto, na katerem je izpostavljen novim, drugačnim tveganjem pri delu.

Za vsako usposabljanje mora delodajalec pripraviti poseben program usposabljanja, ki je izrecno tudi predmet inšpekcijske presoje glede ustreznosti, upošteva posebnosti konkretnega delovnega mesta.

Po usposabljanju mora delavec opraviti tudi preizkus usposobljenosti, s katerim se ugotovi ali je delavec usposobljen za varno in zdravo delo. Določba poudarja, da se preizkus delavčeve usposobljenosti opravi na njegovem delovnem mestu. Na delovnih mestih oziroma pri uporabi delovnih sredstev in osebne varovalne opreme mora delavec, kadar je to le mogoče ali smiselno, tudi s praktičnim preizkusom izkazati svojo usposobljenost, da ta sredstva v delovnem procesu pravilno in varno uporablja.

Periodične preizkuse usposobljenosti za varno in zdravo delo določi delodajalec in morajo biti občasno izvedeni za delavce, ki delajo na delovnem mestu, kjer iz ocene tveganja izhaja večja nevarnost za nezgode in poklicne bolezni in za tiste delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše. Na teh delovnih mestih morajo delavci opravljati občasne preizkuse usposobljenosti za varno in zdravo delo najmanj na dve leti.

Preizkus teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo, lahko izven določenih rokov odredi tudi inšpektor za delo, če pri inšpekcijskem nadzorstvu ugotovi, da delavec ni pravilno usposobljen za varno in zdravo delo ali, na primer, da predpisan program usposabljanja ni ustrezen.

Tako kot vsi drugi ukrepi zagotavljanja varnega in zdravega dela, tudi usposabljanje delavcem ne sme povzročati stroškov in se mora opraviti v delovnem času.

K 39. členu

Določba predpisuje obveznost delodajalcev, ki na skupnih deloviščih opravljajo dela, da s pisnim sporazumom določijo skupne ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Ker se samozaposleni delavci ne štejejo za delodajalce in zanje veljajo posebne določbe, so v tej določbi posebej navedeni in za njih prav tako velja dolžnost, da se vključujejo v pisni sporazum.

Takšno obveznost imajo delodajalci tudi že po obstoječi ureditvi, pri čemer morajo po predlogu zakona, delodajalci v okviru sklenjenega sporazuma, vsak določiti najprej delavca za zagotovitev varnosti svojih delavcev, ki bo skrbel za izvajanje sprejetih varnostnih ukrepov z vidika varnosti in zdravja delavcev pri svojem delodajalcu. Delodajalci skupaj pa nato določijo delavca, ki zagotavlja usklajeno izvajanje ukrepov, določenih s pisnim sporazumom.

K 40. členu

Obveznost delodajalca, da o začetku del obvesti inšpekcijo dela pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni, je določena že v veljavni ureditvi. Inšpektor za delo se na podlagi prijave delodajalca odloči za inšpekcijski pregled, pri katerem preveri ugotovitve, ki izhajajo iz ocene tveganja za dela oziroma delovni proces in izpolnjevanje sprejetih ukrepov za varno in zdravo delo. Po predlogu zakona ni več predpisan rok, v katerem morajo delodajalci o začetku navedenih del obvestiti inšpekcijo dela, temveč le, da mora biti obvestilo podano pred začetkom delovnega procesa.

K 41. členu

Člen predpisuje dolžnost delodajalca, da poroča inšpekciji dela v zvezi z nezgodami pri delu, nevarnimi pojavi ter ugotovljenimi poklicnimi boleznimi. Tako, kot po dosedanji ureditvi, mora delodajalec prijaviti vsako nezgodo, ki se konča s smrtjo delavca.

Po predlogu zakona mora delodajalec prijaviti inšpekciji dela vsako nezgodo, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kar predstavlja spremembo glede na veljavno ureditev, ki določa dolžnost prijave poškodbe pri delu, kadar je delavec nezmožen za delo najmanj tri zaporedne delovne dni. Spremenjena dikcija usklajuje dolžnost delodajalca s povzemanjem predpisane delodajalčeve obveznosti v okvirni direktivi Sveta 89/391/EGS z dne 12. junij 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu in pomeni določeno administrativno razbremenitev delodajalcev.

Tako, kot do sedaj, bo moral delodajalec prijavljati inšpekciji dela tudi vse kolektivne nezgode in nevarne pojave. Nevarni pojav je v predlogu zakona opredeljen v 3. členu med definicijami pojmov in pomeni dogodek, ob katerem je ali bi lahko nastala premoženjska škoda, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje ali življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do nezgode delavca, zaradi katere bi bil delavec nezmožen za delo.

Posebni obrazci za prijavo inšpekciji dela do sedaj niso bili predpisani, z izjemo obrazca za prijavo poškodbe pri delu, katerega uporaba je v Sloveniji obvezna, zaradi uveljavitve metodologije ESAW (European Statistics on Accidents at Work) in je dostopen preko spletnih strani Inšpektorata RS za delo. Poleg tega obrazca bodo s podzakonskim aktom predpisani še potrebni obrazci za prijavo nevarnih pojavov in ugotovljenih boleznih, povezanih z delom.

K 42.-44. členu

S predlogom zakona, je Inšpektorat RS za delo dobil pooblastilo, da upravlja evidenco zbranih podatkov, o katerih delodajalci poročajo inšpekciji dela, to je o nezgodah pri delu, nevarnih pojavih in poklicnih boleznih.

Določba 44. člena določa namen, zaradi katerega lahko Inšpektorat RS za delo, kot upravljavec zbirk podatkov, vodi evidence. Inšpektorat RS za delo na podlagi evidenc spremlja in analizira vzroke nezgod s smrtnim izidom, nezgod, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dneve, kolektivnih nezgod, nevarnih pojavov, ugotovljenih poklicnih boleznih, načrtuje politiko preprečevanja nezgod in boleznih. Evidence lahko uporablja tudi v statistične namene.

Za te namene ima Inšpektorat RS za delo pravico zahtevati podatke, ki jih ni pridobil s prijavo delodajalca in se nanašajo na vrsto poškodbe, vrsto bolezni ter vrsto in trajanje odsotnosti z dela, tudi od upravljavcev zbirk podatkov s področja zdravstvenega varstva.

Predlog zakona daje Inšpektoratu RS za delo pooblastilo, da zbira osebne podatke posredno, preko prijav delodajalcev ter določa, da o zbiranju osebnih podatkov ni treba predhodno seznaniti posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

Predlog zakona določa, katere podatke pridobiva Inšpektorat RS za delo brezplačno iz Centralnega registra prebivalstva.

Za zbiranje, obdelavo in posredovanje osebnih podatkov, vsebovanih v evidencah, ki jih vodi Inšpektorat RS za delo, se uporabljajo določbe zakona o varstvu osebnih podatkov, če s predlogom tega zakona ni za posamezne primere drugače določeno.

K 45. členu

Sodelovanje delavcev pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela, je v predlogu zakona urejeno na način, kot v dosedanji ureditvi. Sodelovanje delavcev se mora izvajati v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi. Predvsem se glede postopkov izvolitve delavcev in načina dela ter pravic predstavnikov delavcev uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju. Delodajalec pa mora upoštevati tudi, da je način sodelovanja delavcev pri odločanju na področju varnosti in zdravja pri delu in sprejemanje odločitev na tem področju, posebej urejeno v prepisih, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju.

Predlog zakona določa obveznost delodajalca, da delavcem omogoči pogoje za sodelovanje pri obravnavi vprašanj varnega in zdravega dela. Predlog zakona določa, da delavci sodelovanje pri obravnavi vseh vprašanj varnega in zdravega dela uresničujejo neposredno ali preko sveta delavcev, v skladu s predpisi, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju.

Delavci lahko izvolijo posebnega delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu. Delavski zaupnik ima po definiciji v 3. členu predloga zakona položaj in vlogo sveta delavcev ter je izvoljen po določbah predpisov o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

K 46. členu

Določba opredeljuje bistvena vprašanja zagotavljanja varnega in zdravega dela, o katerih se mora delodajalec posvetovati ter določa komu, na kakšen način, mora delodajalec posredovati najpomembnejše pisne dokumente in listine na področju varnosti in zdravja pri delu.

Delodajalec se mora z delavci ali njihovimi predstavniki posvetovati o vsakem ukrepu, ki lahko vpliva na varnost in zdravje pri delu, o izbiri strokovnega delavca, izvajalca medicine dela in delavca za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo, o obveščanju delavcev in organizaciji usposabljanja. Delodajalec se z delavci neposredno posvetuje praviloma takrat, kadar pri delodajalcu ni organiziranega sveta delavcev, niti izvoljenega delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu.

Delodajalec mora predstavnikom delavcev in sindikatom, ki so organizirani pri delodajalcu, posredovati izjavo o varnosti z oceno tveganja, poročilo o stanju varnosti in zdravja pri delu ter

izvedenih varnostnih ukrepih ter evidence in poročila o nezgodah pri delu, ki jih delodajalec vodi v skladu s predpisi. Predlog zakona določa, da delodajalec te listine posreduje na običajen način, kar pomeni, v skladu s prakso delodajalca glede poslovanja s takšnim gradivom v okviru podjetja in prakso komuniciranja s predstavniki delavcev.

V primeru, da pri delodajalcu ni izvoljenih predstavnikov delavcev in ni organiziranih sindikatov, mora delodajalec listine iz prejšnjega odstavka javno objaviti. Tudi pri javni objavi predlog zakona določa, da delodajalec to stori na običajen način, to je na način, kot je pri delodajalcu praviloma v uporabi pri komunikaciji z delavci, pri čemer mora biti zagotovljeno, da je takšna javna objava dostopna vsem delavcem.

K 47. členu

Določba predpisuje, da se mora delavskemu zaupniku za varnost in zdravje pri delu omogočiti način dela in zagotoviti pravice, ki veljajo za svet delavcev. Takšna ureditev že velja po obstoječi zakonodaji in se v praksi uresničuje v skladu s predpisi o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

Drugi odstavek tega člena določa, da delavci in njihovi predstavniki ne smejo biti postavljeni v neugoden položaj zaradi uresničevanja svojih pravic, ki jim jih daje zakon glede sodelovanja pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela. Določba je v predlogu zakona nova in tako konkretno v sedanji ureditvi ni bila zapisana, čeprav so pravice zastopnikov delavcev izhajale tudi iz predpisov o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Konkretno pa določba to pravico, skladno z ureditvijo v okvirni direktivi Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu, razširja na vse delavce, kadar pravico do sodelovanja pri obravnavi vprašanj varnega in zdravega dela, uresničujejo neposredno.

K 48. členu

Prvi odstavek te določbe določa pravico predstavnikov delavcev, da ob ugotovitvi nepravilnosti in pomanjkljivosti pri zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev, zahtevajo od delodajalca odpravo teh pomanjkljivosti s sprejetjem ustreznih ukrepov. Predstavniki delavcev imajo pravico, da delodajalcu pripravijo in predlagajo konkretne predloge, s katerimi naj nepravilnosti in pomanjkljivosti odpravi.

Če predstavniki za varnost in zdravje pri delu menijo, da delodajalec ni zagotovil ustreznih varnostnih ukrepov, lahko zahtevajo inšpekcijsko nadzorstvo pristojne inšpekcije. Takšno pravico imajo tudi delavci neposredno.

Predstavniki sveta delavcev ali delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu ima pravico prisostvovati inšpekcijskem nadzorstvu, kadar ta opravlja nadzor nad zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu. Ob tem imajo predstavniki delavcev izrecno zapisano pravico, da ob nadzorstvu lahko podajo svoja opažanja. Četrty odstavek določa dolžnost delodajalca, da po opravljenem inšpekcijskem nadzoru seznanijo tako predstavnike delavcev, kot sindikate pri delodajalcu z ugotovitvami, predlogi ali ukrepi organov nadzora. Na ta način se zagotavlja povratna informacija delavcem glede ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti in daje tudi njim možnost, da spremljajo izvajanje odrejenih ukrepov.

Delavski zaupnik za varnost in zdravje in člani svetov delavcev imajo pravico do ustreznih usposabljanj za opravljanje svoje funkcije delavskih predstavnikov na področju varnosti in zdravja. Določba predpisuje, da je delodajalec tisti, ki mora zagotavljati ustrezne oblike usposabljanj delavskih predstavnikov.

K 49. členu

Predlagani člen izpeljuje načelo, da so obveznosti delodajalca zagotoviti varno delo delavcev hkrati pravice delavcev. Predlog člena tako določa pravice delavcev.

Pravica in hkrati dolžnost delavca je, da je seznanjen z varnostnimi ukrepi in ukrepi zdravstvenega varstva in usposobljen za njihovo izvajanje.

Delavec ima tudi pravico dajati predloge, pripombe in obvestila o vprašanih varnosti in zdravja pri delu, delavcem, ki so za to pri delodajalcu zadolženi.

K 50. členu

V predlogu tega člena so v skladu z določbo okvirne direktive primeroma zapisane dolžnosti delavca.

Izpolnjevanje dolžnosti, ki jih ima delavec, neposredno vpliva na varnost in zdravje njega samega in tudi drugih, ki so navzoči v delovnem procesu, zato mora delavec v skladu z navodili delodajalca pravilno uporabljati delovno opremo, druga sredstva za delo, varnostne naprave, osebno varovalno opremo. V primeru kakršnekoli pomanjkljivosti, škodljivosti, okvare ali drugem pojavu, ki bi lahko ogrozil zdravje in varnost delavca samega ali drugih oseb, mora delavec takoj obvestiti neposredno delodajalca ali delavce, zadolžene za varnost in zdravje. Delavec mora sodelovati z delodajalcem in delavci zadolženimi za varnost in zdravje pri delu, dokler se ne vzpostavi varno delovno okolje in delovni pogoji ter izvedejo ukrepi inšpekcije za delo.

K 51. členu

Predlagani člen ureja absolutno prepoved dela pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc.

Delavec pa ne sme delati ali biti prisoten na delovnem mestu tudi, če je pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na njegove psihofizične sposobnosti. Prepoved se nanaša na takšna delovna mesta, kjer je zaradi večjih nevarnosti za poškodbe ali zdravstvene okvare to določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Delodajalec, ki je odgovoren za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev, mora delavca, ki je delal ali bil na delovnem mestu pod vplivom alkohola oz. je delal ali bil na delovnem mestu pod vplivom zdravil, ki vplivajo na njegove sposobnosti na konkretnem delovnem mestu, odstraniti z delovnega mesta. S tem zagotovi njegovo varnost in varnost njegovih sodelavcev, morebitni disciplinski in drugi postopki pa se izvedejo v skladu s predpisi, ki urejajo odgovornost delavcev.

K 52. členu

Predlog člena določa pravico delavca do odklonitve dela. Delavec ima pravico odkloniti delo, če ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu, če mu delodajalec ni zagotovil prepisanega zdravniškega pregleda in v primeru, da delavca ni usposobil za varno in zdravo delo.

Če delavcu grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje zato, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, ima delavec pravico odkloniti delo in zahtevati, da se nevarnost odpravi.

Delavec lahko zahteva posredovanje inšpekcije dela v primeru, da delodajalec nevarnosti ne odpravi. O tem obvesti svet delavcev ali delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu.

K 53. členu

Predlagani člen določa pravico delavca do zapustitve delovnega mesta.

V primeru resne, neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje ali zdravje, ima delavec v skladu s svojim znanjem in tehničnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago, pravico ustrezno ukrepati. V primeru neizogibne nevarnosti pa ima delavec pravico zapustiti nevarno delovno mesto, delovni proces oziroma delovno okolje.

Za škodo, ki bi nastala iz njegovega delovanja, delavec ni odgovoren, razen, če bi jo povzročil naklepno ali iz hude malomarnosti.

K 54. členu

Predlagana določba predpisuje pravico delavca do rednih zdravstvenih pregledov. Po tej določbi je delavec, če želi, deležen rednega zdravstvenega nadzora.

V skladu s tem določba predpisuje pravico delavca do rednih zdravstvenih pregledov. Zdravstveni pregledi morajo ustrezati zdravstvenim in varnostnim tveganjem na delovnem mestu, torej morajo biti prilagojeni razmeram na delovnih mestih in konkretno usmerjeni.

Delavec se je na zdravstveni pregled dolžan odzvati, če je vsebina zdravstvenega pregleda ustrezna konkretnim tveganjem na delovnem mestu ali v delovnem okolju, kjer delavec dela.

K 55. členu

Predlagana določba opredeljuje samozaposlenega delavca, in sicer kot osebo, ki opravlja kakršnokoli dejavnost, pa ne zaposluje in tudi drugače ne vključuje drugih oseb v svoj delovni proces. V skladu z definicijo v 3. členu predloga zakona, takšna oseba ne sodi med delodajalce. Kljub temu pa je samozaposleni delavec odgovoren za varovanje sebe in svojega zdravja, prav tako pa tudi drugih, npr. delavcev, zaposlenih pri drugih delodajalcih ali drugih oseb, ki se pojavljajo v delovnem okolju samozaposlenega delavca.

Gre za specifičen položaj samozaposlenega, ki v isti osebi združuje funkcijo delodajalca in delavca.

K 56. členu

S predlagano določbo je predpisana osnovna obveznost samozaposlenega, da oceni tveganje.

Če ugotovi, da pri njegovem delu obstajajo nevarnosti, zaradi katerih lahko pride do nezgode ali zaradi katerih lahko poklicno zboli, mora izdelati pisno izjavo o varnosti z oceno tveganja ter določiti ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu.

K 57. členu

Člen določa dolžnost uporabe ustreznih sredstev za delo in osebne varovalne opreme.

Dolžnost zagotavljati varna sredstva za delo in osebno varovalno opremo je po predlogu zakona dolžnost delodajalca. Tudi samozaposleni delavec mora skrbeti, da so sredstva za delo varna in da, če je treba, uporablja predpisano osebno varovalno opremo.

K 58. členu

Člen določa dolžnost samozaposlenega, da se vključi v pisni sporazum.

Po predlagani določbi se samozaposleni delavec tako kot drugi delodajalci na skupnem delovišču vključuje v pisni sporazum o skupnih ukrepih zagotavljanja varnega dela, kar je potrebno zaradi zaščite in varovanja vseh sodelujočih v delovnem okolju.

K 59. členu

Zaradi analiziranja vzrokov za nezgode pri delu in poklicne bolezni ter za načrtovanje politike varnosti in zdravja pri delu, je zelo pomembno, da tudi samozaposleni delavci prijavljajo inšpekciji dela vse dogodke, kot so nezgode, zaradi katerih so odsotni z dela več kot tri delovne dni, ugotovljene poklicne bolezni in nevarne pojave.

K 60. členu

Člen določa dolžnost varstva pred požarom.

Požarno varstvo je ukrep, ki ga mora samozaposleni zagotavljati zaradi varovanja življenj in premoženja in v skladu s predpisi, ki urejajo požarno varstvo.

Samozaposleni mora tako sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom. Ukrepi morajo biti skladni z vrsto in naravo dejavnosti, s katero se samozaposleni ukvarja.

K 61. členu

S tem členom je predpisana hramba celotne dokumentacije v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu pri delodajalcu. Določba se z novelo zakona ne spreminja. Določba o obvezni hrambi celotne dokumentacije je izredno pomembna za dokazovanje dejstev v zvezi s posledicami dela, ki se lahko pokažejo šele takrat, ko je delavec prenehal z delom na konkretnem delovnem mestu.

K 62. členu

Določba tega člena se ne razlikuje od veljavne ureditve in je v prvi točki le redakcijsko popravljena. Delodajalec mora voditi z zakonom predpisane evidence. V povezavi z obrazložitvijo k prejšnjemu členu, se s podatki o evidencah delodajalec lahko razbremeni odgovornosti za zdravje delavca, ali pa na podlagi podatkov iz teh evidenc, delavec lahko uveljavlja odgovornost konkretnega delodajalca za škodljive dejavnike v delovnem okolju, ki so v posledici ogrozili njegovo zdravje.

K 63. členu

Skladno z novo določbo tega člena mora delodajalec, poleg dosedanjega poročila o stanju varnosti in zdravja pri delu, kot sestavni del slednjega, na zahtevo inšpekcije za delo, pripraviti tudi poročilo o nezgodah pri delu, poklicnih boleznih, boleznih, povezanih z delom in nevarnih pojavih.

K 64. členu

Določba tega člena se z novelo zakona ne spreminja. Minister, pristojen za delo bo s podzakonskim aktom predpisal vsebino evidenc, način vodenja in hrambe dokumentacije ter roke za sestavo evidenc.

K 65. členu

S to določbo se ustanavlja strokovno posvetovalno telo ministra, pristojnega za delo. Določba primeroma navaja področja oziroma stroke, ki naj bi bile zastopane v posvetovalnem telesu ministra. Pri imenovanju strokovnjakov je sicer minister avtonomen, vezan pa je na predloge Ekonomsko socialnega sveta, ko gre za imenovanje strokovnjakov, ki prihajajo iz vrst sindikatov oziroma delodajalskih organizacij.

Naloge tega telesa ostajajo enake, kot so bile naloge posvetovalnega telesa pri Vladi Republike Slovenije, ki pa v predlogu zakona ni več predviden, saj podvajanje funkcij Sveta Vlade za varnost in zdravje pri delu in Ekonomsko socialnega sveta ni racionalno.

K 66. členu

S tem zakonom se krči seznam strokovnih nalog, za opravljanje katerih je potrebno pridobiti dovoljenje za delo, in sicer samo na tiste tehnično zahtevne naloge, za izvajanje katerih je potrebna posebna oprema ali posebna znanja. Gre za strokovne naloge, ki niso potrebne pri vsakem delodajalcu, ali pa so potrebne le občasno. Pričakovati je, da za takega delodajalca ni smotno in ekonomsko upravičeno zahtevati, da ima na razpolago ustrezno zahtevano tehnično opremo in ustrezen usposobljen kader, ki s tako opremo zna ravnati in interpretirati pridobljene podatke iz meritev. Zato novela zakona ponuja možnost, da slednji delodajalec take občasne naloge naroči pri za to usposobljeni in opremljeni pravni osebi ali samostojnemu podjetniku posamezniku, ki je pridobil za svoje delo dovoljenje ministra, pristojnega za delo.

S tako določbo se zasleduje cilj racionalizacije zahtev in odprava nepotrebnih bremen za delodajalce.

K 67. členu

S to določbo se uvaja sistem obnovitve dovoljenja za delo, in sicer vsakih sedem let. Predlagatelj želi s postopkom obvezne obnove dovoljenj doseči, po vzoru ureditve na primerljivih področjih, višjo kakovost storitev, stalno strokovno usposobljenost in skrb licenciranih delodajalcev za strokovni in tehnični napredek, posledično pa tudi višjo raven varnosti in zdravja pri delu pri koristnikih oziroma naročnikih teh storitev.

K 68. členu

Predlagatelj želi z določbo tega člena uvesti pravne standarde za zagotavljanje, oziroma presojanje kakovosti storitev oziroma strokovnih nalog, ki jih opravljajo pravne osebe in posamezniki na podlagi dovoljenja za delo. Določba je zlasti pomembna z vidika nadzora nad opravljanjem storitev ter posledic nekakovostnega dela, ki lahko nazadnje privedejo tudi do začetka postopka za odvzem dovoljenja za delo.

K 69. členu

Določbi iz veljavnega zakona je v predlogu tega zakona dodan rok petnajstih dni, v katerih je vsak imetnik dovoljenja za delo, po tem zakonu dolžan poročati o vsaki spremembi, ki vpliva ali bi lahko vplivala na podeljeno dovoljenje. Gre za spremembe, ki zadevajo statusne zadeve, (kot npr. sprememba statusne oblike, sedeža, predmeta poslovanja, ipd), število in imena strokovnih delavcev, spremembe glede vrste in lastništva tehnične opreme, prostorov, ipd.

Določba drugega odstavka, ki ureja obveznost pošiljanja letnih poročil o opravljenem delu po dovoljenju, je ostala nespremenjena.

K 70. členu

Določba tega člena predstavlja novost, saj pooblašča inšpekcijo za delo, da opravi nadzor nad izvajanjem strokovnih nalog, kolikor je to mogoče pri izvajalcu-imetniku dovoljenja, še bolj pogosto pa pri naročniku strokovnih nalog, ali pa pri obeh. Če te določbe ne bi bilo, naročnik, ki v teh primerih ni subjekt nadzora, ne bi bil dolžan dopustiti nadzora inšpekcije za delo nad izvajanjem strokovnih nalog.

K 71. členu

S predlogom tega člena se določbi veljavnega zakona dodaja nov predlagatelj postopka za odvzem dovoljenja za delo. Po tej določbi bo postopek za odvzem dovoljenja za delo začet tudi na obrazložen predlog organizacij, oz. združenj, ki združujejo strokovne delavce, kot npr. Zveze varnostnih inženirjev Slovenije ali posameznega društva, Zbornice varnosti in zdravja pri delu, in podobno, in sicer v primerih, ko bodo ti pobudniki ugotovili, da se naloge na podlagi dovoljenja za delo v konkretnem primeru opravljajo nestrokovno. V nadaljevanju se postopek odvzema dovoljenja izvede na enak način kot podelitev dovoljenja. Minister za delo odvzame dovoljenje z odločbo v upravnem postopku.

Nova je tudi določba drugega odstavka tega člena, ki določa, da dovoljenja, ki je bilo odvzeto, ni mogoče znova pridobiti pred potekom enega leta od dneva, ko je bilo dovoljenje pravni osebi ali posamezniku odvzeto iz razlogov, navedenih v tem členu.

K 72. členu

Ta člen je enak kot v veljavnem zakonu in določa izdajo odločbe v postopku za izdajo, obnovitev ali odvzem dovoljenja za delo. Prav tako določa, da zoper odločbo ni dovoljena pritožba, mogoč pa je upravni spor. Člen nadalje ureja vpisnik kot javen register in določa, da z vpisom v vpisnik nastanejo pravne posledice – imetnik dovoljenja lahko začne z delom.

K 73. členu

Določba tega člena ostaja nespremenjena. Minister, pristojen za delo bo s podzakonskim aktom predpisal pogoje za podelitev ali obnovo dovoljenja za delo, določil postopek, komisijo ter vodenje vpisnika.

K 74. členu

S tem členom se določajo pravni okviri za odločitev ministra za prenos javnega pooblastila. Predpostavka za odločitev o prenosu enega ali več upravnih nalog v okviru javnih pooblastil z ministrstva na pravno osebo civilnega prava je javni interes in utemeljena verjetnost, da bi se upravne naloge, ki so predmet pooblastila, učinkoviteje, smotrneje in ceneje opravljale, kot iste naloge opravlja pristojno ministrstvo.

K 75. členu

Določba tega člena podrobneje razčlenjuje vrste upravnih nalog, katere bi bilo mogoče po javnem pooblastilu, na podlagi zakona, opravljati tudi izven ministrstva. Gre za upravne naloge, ki se vežejo na organizacijo in izvedbo strokovnih izpitov, upravne naloge, ki so povezane z vodenjem postopka in izdajo odločb o dovoljenju za delo, odvzemu dovoljenja in obnovi dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu ter upravne naloge, ki se nanašajo na organizacijo in izvedbo različnih oblik strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja in nazadnje, na upravne naloge, ki se nanašajo na pridobitev in obnovo licence za koordinatorja za varnost pri delu po predpisih o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

K 76. členu

S tem členom se določajo pogoji za podelitev javnega pooblastila pravni osebi, ki so kadrovski, prostorski in tudi drugi pogoji statusno pravne narave. V prvi vrsti mora biti kandidat za javno pooblastilo pravna oseba, ki deluje na področju varnosti in zdravja pri delu in na območju celotne države. Kandidat mora imeti ustrezne prostore in opremo ter zadostno število za upravne in strokovne naloge usposobljenih zaposlenih delavcev. Vse naštete pogoje, poleg ostalih, mora kandidat izpolnjevati ves čas trajanja javnega pooblastila.

K 77. členu

S tem členom se določajo minimalna določila glede načina in vsebine objave javnega natečaja za podelitev javnega pooblastila na podlagi tega zakona.

K 78. členu

Med merili za izbiro med kandidati za podelitev javnega pooblastila predlog tega člena v prvi vrsti določa reprezentativnost pravne osebe (število vključenih strokovnih delavcev), ceno

opravljanja upravnih nalog po javnem pooblastilu, število delavcev, ki bodo vodili postopke po javnem pooblastilu in transparentnost postopkov za zagotovitev kakovosti opravljanja nalog. V javnem natečaju pa bodo določena podrobnejša merila, na podlagi katerih bo mogoče med kandidati izbrati pravno osebo na katero bojo prenesene upravne naloge, način dokazovanja in vrednotenja meril.

K 79. členu

S tem členom se določajo minimalna postopkovna določila pri obravnavi vlog za podelitev javnega pooblastila, s tem, da predlog zakona določa, da se pri obravnavi vlog uporablja upravni postopek.

K 80. členu

Določba tega člena opredeljuje razloge za odvzem javnega pooblastila, vsebuje minimalna postopkovna določila za odvzem javnega pooblastila in pritožbeni postopek, določa pravne posledice odvzema ter napotuje na smiselno uporabo določb o odvzemu javnega pooblastila tudi v primerih, ko javno pooblastilo preneha zaradi poteka časa, za katerega je bilo dano.

K 81. členu

Inšpekcija dela opravlja nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, drugih predpisov o varnosti in zdravju pri delu ter tudi nad varnostnimi ukrepi, ki so določeni s splošnimi akti delodajalca in kolektivnimi pogodbami.

Inšpekcijski nadzor zajema tudi funkcijo prekrškovnega organa.

K 82. členu

S to določbo se nadzorstvene funkcije prenašajo na rudarsko inšpekcijo.

K 83. členu

Uprava Republike Slovenije za pomorstvo opravlja nadzorstvo nad varnostjo in zdravjem na ladjah ter čolnih za gospodarske namene, razen na ribiških ladjah.

K 84. členu

Nadzorstvo v zvezi z izvajanjem zakona in drugih predpisov ter ukrepov varnosti in zdravja pri delu članov posadk zračnih plovil opravlja Inšpekcija za zračno plovbo.

K 85. do 88. člena

Globe za prekrške v navedenih členih predloga zakona so urejene v skladu s 17. členom Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 29/07 Odl.US: U-I-56/06-31, 58/07 Odl.US: U-I-34/05-9, 16/08 Odl.US: U-I-414/06-7, 17/08 (21/08 popr.) in 76/08-ZIKS-1C). Globe za prekrške so določene v razponu ali v določenem znesku in se izrečejo za prekrške, ki jih določajo ti členi.

K 89. členu

Besedilo člena daje pooblastilo inšpektorju, da izreče globo za prekrške v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe. Takšna ureditev je skladna z 52. členom Zakona o prekrških, ki določa, da se v hitrem postopku storilcu izreče globa v znesku, v katerem je predpisana, če je predpisana v razponu, pa se izreče najnižja predpisana mera globe, če z zakonom ni drugače določeno.

K 90. členu

Predlog tega člena vsebuje pooblastilno normo ministroma, pristojnima za delo in za zdravje za izdajo izvršilnih predpisov na podlagi tega zakona.

K 91. členu

Besedilo predloga tega člena vzdržuje v veljavi nekatere izvršilne predpise, ob pogoju, da niso v nasprotju s predlaganim zakonom. Gre za vse izvršilne predpise, ki neposredno podpirajo in izvršujejo zakon in skupaj z zakonom tvorijo pravni okvir v ožjem smislu, to so pravilniki, ki urejajo strokovne izpite, stalno strokovno usposabljanje, dovoljenja za delo, prvo pomoč, preventivne zdravstvene preglede. Nadalje gre za podzakonske akte, ki v slovenski pravni red prenašajo zahteve individualnih direktiv, katere izhajajo iz člena 16, okvirne direktive. In nazadnje, se v veljavi vzdržujejo nekateri podzakonski akti, ki urejajo varno delo v posameznih specifičnih dejavnostih oziroma pri delih, in ki niso ustrezno pokrita z določbami direktiv. Gre za pravilnik, ki ureja varno delo v gozdarstvu, varno delo z električnim tokom, pri nakladanju in razkladanju motornih vozil in varno delo z dvigali.

Poleg navedenih pa bo s podzakonskim aktom treba urediti način prijavljanja in raziskovanja delovnih nezdod.

K 92. členu

Na podlagi določbe tega člena, se bodo z uveljavitvijo predlaganega zakona, prenehali uporabljati vsi v tem členu navedeni predpisi. Ti predpisi so nastajali vse od leta 1947 dalje, na podlagi različnih zakonov, v drugačnih družbeno ekonomskih okvirih. Povečini imajo značaj tehničnih predpisov ter po vsebini naravo navodil za varno delo. Nekatere še aktualne določbe bodo prenesene v ustrezne izvršilne predpise iz 91. člena, nekateri podzakonski akti, tisti, ki imajo naravo navodil pa bodo preoblikovani v neobvezujoče praktične smernice. Nekaj predpisov, ki pa v celoti niso več aktualni, se bo prenehalo uporabljati in bodo ugasnili.

K 93. in 94. členu

Določbi 93. in 94. člena vzpostavljata položaj, da zakon o varnosti in zdravju pri delu pri delu (Uradni list RS, št. 56/99 in 64/01) preneha veljati šele po šestih mesecih od uveljavitve predlaganega zakona. Dotlej velja in se uporablja veljavni zakon. Določbi sta potrebni zaradi varovanja pravic in pravnih koristi imetnikov dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog varnosti in zdravja pri delu, nemotene organizacije in izvedbe strokovnih izpitov in s tem povezanih pravnih koristi delodajalcev, naročnikov storitev na področju varnosti in zdravja pri delu. V obdobju šestih mesecev bosta obe ministrstvi pripravili potrebne spremembe in dopolnitve izvršilnih predpisov in izpeljali vse potrebne postopke za nemoten prehod na novo ureditev. Določba 94. člena določa *vaccatio legis*.